

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Економічний факультет

ПОГОДЖЕНО
Декан економічного факультету

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри статистики та
економічного аналізу

_____ **Андрій МУЗИЧЕНКО**
(підпис)
" ____ " _____ 2025 р.

_____ **Анатолій ДІБРОВА**
(підпис)
" ____ " _____ 2025 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему **«Обліково-аналітичне забезпечення управління
розрахунками з постачальниками»**

Спеціальність **071 – "Облік і оподаткування"**

Освітня програма **Облік і аудит**

Орієнтація освітньої програми **Освітньо – професійна**

Гарант освітньої програми
к.е.н., доцент

(підпис)

Тамара ГУРЕНКО

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи
к.е.н., доцент

(підпис)

Леся ВОЛЯК

Виконала

(підпис)

Олександра БОЖКО

Київ – 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри статистики та
економічного аналізу

к.е.н., доц. Андрій МУЗИЧЕНКО

" ____ " _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧУ

Божко Олександрі Петрівні

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність **071 – "Облік і оподаткування"**

Освітня програма **Облік і аудит**

Орієнтація освітньої програми **освітньо - професійна**

Тема магістерської кваліфікаційної роботи: **«Обліково-аналітичне забезпечення управління розрахунками з постачальниками»**

затверджена наказом від "16"10. 2024 р. № 1856 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: **звітність сільськогосподарського підприємства**

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи:

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Економічна суть розрахунків з постачальниками.
2. Облік розрахунків із постачальниками.
3. Аналітичне забезпечення управління розрахунками з постачальниками.

Перелік графічного матеріалу: **таблиці, рисунки, схеми**

Дата видачі завдання " ____ " _____ 2024 р.

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи _____

Леся ВОЛЯК

Завдання прийняв до виконання _____

Олександра БОЖКО

Реферат
на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за темою
«Обліково-аналітичне забезпечення управління розрахунками з
постачальниками»

У магістерській кваліфікаційній роботі досліджуються теоретичні засади, організаційні підходи та практичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками з постачальниками на підприємстві. Практичну частину виконано на матеріалах СП ТОВ «Нива Переяславщини», де було досліджено організацію, методику обліку та аналізу розрахунків з постачальниками.

У вступі обґрунтовано актуальність досліджуваної проблематики, визначено об'єкт і предмет дослідження, сформульовано мету та завдання магістерської кваліфікаційної роботи.

Розкрито методику аналітичного обліку розрахунків з постачальниками, інструменти оцінювання ефективності управління кредиторською заборгованістю та контролю виконання зобов'язань. Оцінено сучасні підходи до внутрішнього контролю та автоматизації обробки аналітичних даних, а також запропоновано напрямки підвищення достовірності та аналітичної цінності облікової інформації.

У межах дослідження проведено ґрунтовний аналіз показників оборотності кредиторської заборгованості та оцінено ефективність використання залученого капіталу в динаміці. Аналітичне оцінювання дозволило виявити критичні точки в системі взаєморозрахунків та визначити рівень залежності підприємства від зовнішнього фінансування.

У висновках магістерської кваліфікаційної роботи узагальнено результати дослідження, проведено оцінку ефективності управління розрахунками з постачальниками, сформульовано рекомендації щодо вдосконалення обліку та аналітичного контролю.

Ключові слова: облік, аналіз, розрахунки з постачальниками; кредиторська заборгованість, автоматизація обліку.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА СУТЬ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ	
ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ	9
1.1 Економічний зміст розрахунків з постачальниками.....	9
1.2 Види і форми розрахунків з постачальниками.....	11
1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку та аналізу розрахунків з постачальниками	
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.....	18
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	18
2.2 Організація первинного обліку розрахунків з постачальниками	21
2.3 Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з постачальниками.....	26
2.4 Особливості обліку розрахунків з постачальниками в умовах комп'ютерного середовища	30
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗРАХУНКАМИ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ	33
3.1 Методика проведення аналізу розрахунків з постачальниками	33
3.2 Аналіз стану розрахунків з постачальниками	36
3.3 Узагальнення результатів аналізу та шляхи покращення розрахунків з постачальниками	42
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Актуальність теми. Система господарських відносин, особливо фінансові зв'язки на рівні держави та підприємств, вимагає якісної інформаційної підтримки. Належна організація розрахунків забезпечує зміцнення економічних зв'язків, посилення договірної та платіжної дисципліни. Своєчасне виконання зобов'язань та розрахунків є критично важливим для подальшої співпраці між усіма учасниками ринку.

Такі ключові фінансові індикатори, як платоспроможність і ліквідність, визначаються, зокрема, даними про дебіторську та кредиторську заборгованість, і характеризують фінансовий стан як окремих підприємств, так і економіки загалом, впливаючи на їх інвестиційну привабливість та кредитоспроможність.

Однак у сучасних умовах, пов'язаних із повномасштабним вторгненням російської федерації на територію України у лютому 2022 року, та запровадженням воєнного стану, виникли безпрецедентні зміни у взаємовідносинах та розрахунках між суб'єктами господарювання, що кардинально вплинуло на їхні фінансові результати.

Питання організації, контролю та оптимізації обліку розрахунків із постачальниками, а також їх достовірного відображення у фінансовій звітності, завжди були предметом досліджень науковців (зокрема, О.А. Агаркової, Л.В. Безкоровайної, Г.В. Власюк та інших). У зв'язку з воєнними діями, актуальність цих досліджень зросла, оскільки необхідність оперативного обліку форс-мажорних обставин та змін у договірних умовах стала першочерговою.

З огляду на високу невизначеність, спричинену військовою агресією, підприємства змушені були переглядати умови співпраці, реструктуризувати заборгованість або навіть припиняти діяльність у найбільш постраждалих регіонах. Облік розрахунків із постачальниками та підрядниками набув стратегічного значення в системі бухгалтерського обліку для оцінки фінансової стійкості в умовах війни.

У сучасних умовах господарювання ефективно управління розрахунками з постачальниками стає одним із ключових чинників забезпечення фінансової

стійкості підприємства. Розрахункові відносини є складовою господарських зв'язків між підприємствами, організаціями та установами, що передбачають рух матеріальних цінностей, виконання робіт, надання послуг і відповідне відображення цих операцій у бухгалтерському обліку. Правильна організація розрахунків сприяє підвищенню рівня платіжної дисципліни, зміцненню партнерських взаємовідносин та створенню передумов для стабільного розвитку підприємства.

З огляду на ситуацію воєнного часу, коли підприємства стикаються із затримками постачань, руйнуванням інфраструктури, нестачею оборотних коштів та коливаннями валютних курсів, значно зростає потреба в достовірному обліково-аналітичному забезпеченні управління розрахунками з постачальниками. За даними Міністерства економіки України, у 2022 році спад ВВП склав близько 29,1 %, що є найбільшим падінням за останні десятиліття. У таких умовах якісна організація обліку дозволяє не лише оцінити реальний стан зобов'язань підприємства, а й своєчасно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, мінімізуючи ризики неплатоспроможності та втрат фінансової стабільності.

Особливої уваги потребує питання автоматизації облікових процесів. Застосування сучасних комп'ютерних програмних продуктів, зокрема таких як BAS Бухгалтерія, сприяє підвищенню оперативності, точності та аналітичності облікової інформації, що є необхідною умовою для ефективного управління розрахунками з постачальниками. Упровадження інформаційних технологій у сферу бухгалтерського обліку дозволяє мінімізувати вплив людського чинника, прискорити процес обробки даних і підвищити якість управлінських рішень, що особливо актуально в умовах нестабільності зовнішнього середовища.

Водночас у практиці діяльності вітчизняних підприємств спостерігаються проблеми, пов'язані з несвоєчасним відображенням розрахункових операцій, недостатнім рівнем внутрішнього контролю, а також відсутністю ефективної системи аналітичної оцінки стану взаєморозрахунків. У результаті підприємства часто стикаються з труднощами у визначенні реальної платоспроможності,

прогнозуванні грошових потоків та плануванні закупівель. Це зумовлює необхідність подальшого вдосконалення методики обліку й аналізу розрахунків з постачальниками як важливого елемента фінансового менеджменту.

Актуальність теми магістерської роботи обумовлена потребою у створенні комплексної системи обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками з постачальниками, яка б забезпечувала достовірність, своєчасність і повноту інформації для прийняття ефективних управлінських рішень в умовах економічної нестабільності. Правильна організація обліку розрахунків дозволяє не лише здійснювати контроль за виконанням зобов'язань, а й формувати інформаційну базу для аналізу фінансового стану підприємства, його ліквідності та ділової активності.

Об'єкт дослідження - процес обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на СП ТОВ «Нива Переяславщини».

Предмет дослідження - сукупність методів, інструментів та організаційно-економічних відносин, що виникають у процесі ведення бухгалтерського обліку та здійснення аналізу розрахунків з постачальниками на СП ТОВ «Нива Переяславщини», а також вплив цих процесів на ефективність фінансового управління підприємством

Метою магістерської роботи є обґрунтувати теоретичні засади та розробити практичні рекомендації щодо удосконалення процесу бухгалтерського обліку й аналізу розрахунків з постачальниками на СП ТОВ «Нива Переяславщини», з метою підвищення прозорості, достовірності облікової інформації та ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства. Для досягнення поставленої мети у роботі визначено такі **завдання**:

- розкрити економічну сутність і зміст розрахунків з постачальниками;
- охарактеризувати нормативно-правову базу, що регулює облік розрахунків;
- проаналізувати фінансово-господарську діяльність досліджуваного підприємства;

- розглянути методику ведення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками;
- дослідити особливості аналітичного обліку розрахунків у комп'ютерному середовищі;
- оцінити стан та ефективність системи розрахунків з постачальниками;
- визначити напрями вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками з постачальниками.

Методи дослідження включають загальнонаукові прийоми аналізу і синтезу, індукції та дедукції, порівняння і системного підходу, спеціальні економічні методи такі як економіко-статистичний аналіз, прогнозування та узагальнення показників, метод фінансових коефіцієнтів, а також методи бухгалтерського обліку – документування, інвентаризацію, подвійний запис і балансування, доповнені табличним та графічним представленням даних для наочності результатів.

Інформаційну основу дослідження складають наукові праці українських та зарубіжних учених, нормативно-законодавчі акти, офіційні матеріали Міністерства фінансів України, Державної служби статистики, а також фінансова звітність підприємства.

Апробація та публікації за темою магістерського дослідження:

1. Божко О.П. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунків з постачальниками. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів «Економічні дні – 2025»*. (10 квітня 2025 р., м. Київ, НУБіП України). 2025. С. 415-416.

2. Воляк Л.Р., Божко О.П. Цифрова трансформація обліку та аналізу розрахунків з постачальниками в системі управління підприємством. *Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку освіти, науки та технологій в Україні та світі»*. (12 листопада 2025 р., м. Бережани). 2025. С. 33-36.

3. Божко О. П., Воляк Л. Р. Обліково-аналітичне управління розрахунками з постачальниками в умовах цифрової трансформації бізнес-процесів. *Modern Economics*. 2025. № 53(2025). С. 27-32. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V53\(2025\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V53(2025)-04).

Структура і обсяг роботи. Робота загальним обсягом 83 сторінки складається з вступу, трьох розділів, висновків, та містить список використаних джерел з 65 найменувань. Робота ілюстрована 3 рисунками і містить 26 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІЧНА СУТЬ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

1.1. Економічний зміст та значення розрахунків з постачальниками

Економічна діяльність будь-якого підприємства нерозривно пов'язана із виникненням зобов'язань, які є фінансовим наслідком минулих господарських операцій. Розрахунки з постачальниками та підрядниками складають ключову частину цих зобов'язань, відображаючи кредиторську заборгованість за отримані ресурси або послуги.

Економічний зміст зобов'язання офіційно визначений у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст. 1):

Зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди [15].

Це визначення підкреслює два ключові аспекти: походження (результат минулих подій) та наслідок (вибуття економічних вигід). Правові засади виникнення зобов'язань між суб'єктами господарювання регулюються Цивільним кодексом України (ЦКУ) [59] та відповідними законодавчими актами [16, 20].

Розрахунки з постачальниками та підрядниками є невід'ємною частиною розрахункових операцій і відіграють вирішальну роль у бухгалтерській діяльності. Їхнє відображення прямо впливає на обсяг і структуру грошових надходжень і виплат підприємства.

Колектив учених на чолі з М. Ф. Огійчуком наводить наступну характеристику зазначених контрагентів: «Постачальники - це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей (сировини, матеріалів, палива, запасних частин, МШП), що надають послуги (подачу електроенергії, газу, води, пари тощо), виконують роботи (поточний і капітальний ремонт основних засобів тощо) [38].

За словами Т. Г. Мельник: «Розрахунки представляють собою відносини, що виникають між підприємствами і організаціями в процесі реалізації, розподілу та перерозподілу суспільного продукту на підставі здійснення статутної діяльності. Розрахунки базуються на переміщенні товарів у відповідності до укладених договорів. Господарські договори укладають безпосередньо підприємства, а розрахунки за продукцію, що відпускається по цих договорах, здійснюються, як правило, через банк». При цьому сам процес організації розрахункових відносин є досить складним, адже підписанню договорів постачання передують складна робота щодо визначення потреби в цінностях, їх асортименті та виборі постачальників [33].

Незважаючи на давній історичний характер таких категорій обліку як «зобов'язання», «заборгованість» та «розрахунки», на сьогоднішній день серед науковців все ще існують суперечності щодо визначення даних категорій.

За результатами критичного аналізу і порівняння думок різних вчених в галузях бухгалтерського обліку, економіки та права щодо трактування категорій «зобов'язання», «заборгованість», «розрахунки» доцільно виокремити та розглянути їх з трьох точок зору (табл. 1.1).

Отже, при розкритті сутності категорії зобов'язання необхідно вказувати, що це є заборгованість, а не суто розрахунки. Зобов'язання – це вимоги, які пред'являються на активи підприємства кредиторами, або іншими словами, нерегульована заборгованість підприємства [3]. Розрахунок – це: 1) результат обчислення яких-небудь даних; обрахунок; 2) виплата грошей за роботу, по боргових зобов'язаннях, оплата рахунків і т. ін. [4].

Отже, сам термін розрахунки означає процес погашення заборгованості. Враховуючи те, що на рахунках бухгалтерського обліку фіксуються дані на певний момент часу, то даний термін застосовувати не доцільно. Адже заборгованість є первинним поняттям, а розрахунки вторинним, останні можуть виникати в наслідок виникнення та погашення заборгованості [2].

В економічній літературі термін «розрахунки» трактують як «здійснення платежу за будь-що», що не дозволяє ідентифікувати суб'єктів, і не виявляє

сутності аналізованого процесу . У зв'язку з цим вважаємо, що доцільно уточнити поняття категорії «розрахунки».

Таблиця 1.1

Розмежування категорій «зобов'язання», «заборгованість» та «розрахунки»

Ознака	Зобов'язання	Заборгованість	Розрахунки
Юридична сутність	Цивільні правовідносини, в силу яких одна сторона (боржник) зобов'язана здійснити на користь іншої сторони (кредитора) певну дію або утриматися від цієї дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його зобов'язань	Боргові зобов'язання	Різновид цивільних відносин, які виникають внаслідок вчинення платником дій, що спрямовані на здійснення платежу на користь іншої особи
Економічна сутність	Зобов'язання організації перед контрагентами повинні розглядатися як статті його доходів, а зобов'язання контрагентів перед організацією - як статті його витрат	Грошові суми, які підлягають сплаті, але не сплачені	Грошові взаємовідносини, що виникають між організаціями по товарних і нетоварних операціях
Бухгалтерська сутність	Заборгованість підприємства, що виникла в наслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди	Сума боргів належних фірмі (суспільству, компанії і т.д.) від фізичних або юридичних осіб, які виникли в ході господарських взаємовідносин з ними	Розрахунки за товарними операціями – безготівкові розрахунки за товарно-матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуг чеками, акредитивами чи іншими розрахунковими документами; та розрахунки за нетоварні операції – безготівкові розрахунки, пов'язані з бюджетом і органами соціального, державного страхування та ін.

Розрахунки - дії щодо відчуження власних коштів на користь іншої особи або отримання коштів від іншої особи, що забезпечують здійснення зв'язків між економічними суб'єктами, як виробниками та споживачами, які мають взаємні

зобов'язання, щодо руху результатів праці, отриманих не для власного споживання, а задоволення суспільних потреб.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками (далі – РЗПП) є специфічним видом зобов'язань, які виникають у процесі операційної діяльності підприємства. Економічно вони відображають комерційний кредит, наданий постачальником покупцеві, і є важливою складовою формування оборотного капіталу.

Кредиторська заборгованість за РЗПП – це поточне зобов'язання підприємства, оскільки воно, як правило, підлягає погашенню протягом операційного циклу підприємства або впродовж дванадцяти місяців з дати балансу (згідно з НП(С)БО 11 "Зобов'язання") [41].

Облік та відображення РЗПП у фінансовій звітності регламентуються НП(С)БО 11 та НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [39]. Облікове відображення та оцінка наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2.

Облікове відображення та оцінка розрахунків з постачальниками

Аспект обліку	Регулюючий стандарт	Економічний зміст
Визнання	НП(С)БО 11, п. 5	Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід. Фактичне відображення відбувається після переходу ризиків і вигід від постачальника до покупця (одержання активу/послуги).
Оцінка	НП(С)БО 11, п. 12	Поточні зобов'язання відображаються у балансі за сумою погашення, тобто сумою, яка, як очікується, буде сплачена в майбутньому.
Списання	НП(С)БО 11, п. 15	Зобов'язання припиняється (списується з балансу) внаслідок його погашення, анулювання або закінчення строку позовної давності.
Класифікація	План рахунків	Відображається на субрахунках Рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" як пасивний елемент балансу.

Процес обліку поточних зобов'язань починається з їх визнання, оцінки та фіксації на рахунках. На сьогоднішній день існує консенсус між національними стандартами (НП(С)БО) та міжнародними (МСФЗ) щодо визнання зобов'язань: воно відбувається, коли оцінка заборгованості є достовірною та існує ймовірність

зменшення майбутніх економічних вигід внаслідок її погашення. Проте, у питаннях оцінки зобов'язань спостерігаються певні відмінності. З огляду на посилену інтеграцію України у світову економіку, гармонізація національних та міжнародних стандартів залишається пріоритетним завданням.

З погляду фінансового менеджменту, РЗПП є потужним інструментом керування оборотним капіталом. Відстрочення платежу дозволяє підприємству використовувати отримані ресурси для генерації доходу до того, як буде здійснена оплата, що покращує ліквідність та платоспроможність. Умови розрахунків, зафіксовані в договорах, безпосередньо впливають на собівартість придбаних запасів та чистий оборотний капітал. Наприклад, рішення скористатися знижкою (дисконтом) за швидку оплату вимагає негайного виведення грошей, але зменшує витрати на придбання; і навпаки, максимальне використання терміну відстрочки зберігає ліквідні кошти, але може призвести до втрати знижки. Уміле управління графіком розрахунків дозволяє мінімізувати потребу у зовнішньому фінансуванні та підвищує ефективність використання власних коштів [26].

Невиконання договірних зобов'язань загрожує підприємству нарахуванням штрафних санкцій, які створюють юридичні зобов'язання. Через потенційну неузгодженість правового та облікового законодавства відображення таких зобов'язань може викривляти звітну фінансову інформацію. Для уникнення цієї проблеми та забезпечення достовірності звітності пропонується відображати юридичні зобов'язання на позабалансовому рахунку 042 "Непередбачені зобов'язання". Також необхідно розкривати інформацію про них у Примітках до фінансової звітності. Лише після того, як юридичне зобов'язання почне відповідати всім критеріям визнання бухгалтерського обліку, його слід виключити з позабалансового обліку та перенести на балансові рахунки. Такий підхід забезпечить користувачів звітності обґрунтованою інформацією про борги та платоспроможність підприємства.

Економічний зміст розрахунків з постачальниками включає не лише обмін ресурсами на умовах відстрочення платежу, а й реалізацію підприємством

політики управління кредиторською заборгованістю [6]. Такі розрахунки виступають важливим інструментом фінансового менеджменту, оскільки дозволяють формувати оптимальну структуру поточних зобов'язань, підтримувати фінансову стабільність і здійснювати маневрування оборотними коштами. З економічної точки зору кредиторська заборгованість за розрахунками з постачальниками фактично є безпроцентною формою комерційного кредиту, що дає можливість підприємству фінансувати частину оборотного капіталу за рахунок зовнішніх джерел без додаткових витрат.

У сучасних умовах господарювання значно зростає роль системи договорів, яка визначає порядок розрахунків, строки, умови поставок, застосування штрафних санкцій та можливість отримання знижок за швидку оплату або авансування. Саме договори формують правову основу розрахункових операцій. Водночас розрахунки можуть здійснюватися у формі попередньої оплати, відстрочення платежу, часткових розрахунків, бартерних операцій тощо, що зумовлює необхідність застосування різних методів облікового відображення.

Незважаючи на гармонізацію, існують суттєві відмінності, які впливають на відображення розрахунків з постачальниками, особливо якщо вони є довгостроковими або валютними. Ключові відмінності в оцінці та розкритті розрахунків з постачальниками наведено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Ключові відмінності в оцінці та розкритті [30, 31, 41]

Аспект	НП(С)БО (НП(С)БО 11)	МСФЗ (МСФЗ 9, МСБО 37)
Оцінка поточних РЗПП	Виключно за сумою погашення (номінальна вартість).	Для короткострокових (поточних) РЗПП зазвичай використовується номінальна вартість, проте для довгострокових (більше 1 року) зобов'язань застосовується теперішня (дисконтована) вартість.
Базис обліку	Правила та регламентація: Орієнтація на єдиний План рахунків і чіткі інструкції. Орієнтація на регулюючі органи (фіскальні, статистичні).	Принципи та професійне судження: Більш гнучкий підхід, орієнтація на користувачів (інвесторів, кредиторів).

Продовження таблиці 1.3

Курсові різниці (за РЗПП)	Регулюються НП(С)БО 21 "Вплив змін валютних курсів". Курсові різниці за монетарними статтями (якими є РЗПП) відображаються у складі доходів/витрат (рахунок 714/945) у звіті про фінансові результати.	Регулюються МСБО 21. Курсові різниці за РЗПП також відображаються у складі прибутків або збитків (якщо вони не є частиною чистої інвестиції в іноземну господарську одиницю).
Фінансові інструменти	Обмежене застосування дисконтування та складних методів оцінки.	МСФЗ 9 "Фінансові інструменти" встановлює комплексні вимоги до класифікації, оцінки та обліку фінансових зобов'язань (до яких відносяться і РЗПП), включаючи оцінку за амортизованою собівартістю.

Таким чином, для підприємств, які звітують за МСФЗ, економічний зміст РЗПП може розкриватися ширше, включаючи елемент часової вартості грошей (дисконтування довгострокових зобов'язань) та більш комплексний аналіз фінансових ризиків відповідно до МСФЗ 7 "Фінансові інструменти: розкриття інформації".

Економічний зміст розрахунків з постачальниками активно впливає на фінансове управління підприємством у таких аспектах:

1. Ліквідність і платоспроможність. Висока заборгованість перед постачальниками або прострочені платежі можуть створювати навантаження на оборотні кошти підприємства, скорочуючи можливості для своєчасної оплати інших зобов'язань. Розуміння структури та строків РЗПП дозволяє менеджменту планувати грошові потоки та уникати ситуацій дефіциту коштів.

2. Оборотність капіталу. Умови розрахунків з постачальниками (строки, аванси, знижки за швидку оплату) впливають на оборотність оборотних активів і капіталу. Коротші строки оплати можуть покращити оборотність, але з іншого боку збільшують навантаження на фінансування.

3. Комерційний кредит та умови співпраці. Розрахунки з постачальниками певною мірою відображають наданий підприємству комерційний кредит. Аналіз умов договорів та їх виконання дає можливість

оцінити ефективність використання такого кредиту, а також визначити заходи щодо оптимізації умов (наприклад, знижки за оплату, відстрочка).

4. Ризики і контроль. Ризики, пов'язані із РЗПП, включають валютні курсові зміни (якщо розрахунки в іноземній валюті), невиконання постачальником чи підрядником своїх зобов'язань, можливі штрафи чи пені, що ведуть до збільшення суми боргу. Ефективне обліково-аналітичне забезпечення в контексті РЗПП дозволяє ідентифікувати, контролювати та мінімізувати такі ризики.

5. Інформаційна база для управлінських рішень. Аналіз розрахунків з постачальниками формує базу для управлінських рішень: вибір постачальників, встановлення строків оплати, визначення доцільності авансування, оцінка економічної доцільності товарного кредиту. Через це РЗПП виступають елементом системи підтримки стратегічного і тактичного управління підприємством.

1.2. Види та форми розрахунків з постачальниками

Ефективна організація розрахунків з постачальниками є ключовою умовою стабільного функціонування підприємства та підтримання його ділової репутації. Розрахунки виступають завершальним етапом господарських операцій, забезпечуючи виконання договірних зобов'язань та формуючи фінансові результати діяльності. Вибір виду та форми розрахунків визначає швидкість обороту коштів, рівень платоспроможності підприємства, а також ступінь фінансових ризиків.

У сучасних умовах господарювання підприємства можуть застосовувати різні форми розрахунків – від традиційних готівкових і безготівкових платежів до інструментів електронних фінансових технологій, факторингу та банківських гарантій. Кожна форма має свої переваги та недоліки, що зумовлює необхідність їх систематизації та аналізу.

Таким чином, дослідження видів і форм розрахунків з постачальниками дозволяє не лише розкрити їх економічну сутність, але й визначити оптимальні

механізми управління фінансовими потоками підприємства, спрямовані на підвищення ефективності його діяльності.

Загалом, розрахункові операції підприємств класифікуються за економічним змістом на дві основні групи. Вони показані в табл. 1.4.

Таблиця 1.4.

Класифікація розрахунків за економічним змістом

Група розрахунків	Економічний зміст	Приклади операцій
Товарні операції	Розрахунки, що виникають у зв'язку з обміном товарів, робіт та послуг. Вони мають найбільшу питому вагу у господарській діяльності.	Розрахунки за придбані матеріальні цінності, сировину, виконані підрядні роботи, надані комунальні послуги.
Нетоварні операції	Розрахунки, що не пов'язані безпосередньо з рухом товарів.	Платежі до державного та місцевих бюджетів (податки), розрахунки за соціальним страхуванням (ЄСВ), отримання та погашення банківських кредитів, сплата страхових внесків.

Розрахунки з постачальниками відносяться до товарних операцій і займають особливе місце в структурі кредиторської заборгованості, оскільки вони безпосередньо відображають фінансування оборотного капіталу за рахунок комерційного кредиту.

Для коректного ведення бухгалтерського обліку, планування фінансових потоків та уникнення фінансових ризиків, ключове значення має класифікація зобов'язань підприємства. Основний критерій поділу, що визначається національними стандартами, є термін погашення.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1), зобов'язання поділяються на поточні та довгострокові (табл. 1.5).

Кредиторська заборгованість перед постачальниками та підрядниками є найпоширенішим видом поточних зобов'язань, що виникає за поставлені виробничі ресурси, отримані послуги або виконані роботи, які ще не були оплачені у встановлені строки.

Згідно з науковими джерелами, кредиторська заборгованість економічно являє собою тимчасово залучені підприємством кошти, які підлягають поверненню.

Таблиця 1.5.

Класифікація зобов'язань за НП(С)БО 1 [40]

Категорія зобов'язань	Визначення (за НП(С)БО 1)	Приклади
Поточні зобов'язання	Зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або мають бути погашені протягом дванадцяти місяців з дати балансу.	Кредиторська заборгованість перед постачальниками, розрахунки з бюджетом, заборгованість по заробітній платі, отримані аванси.
Довгострокові зобов'язання	Усі зобов'язання, які не класифікуються як поточні.	Довгострокові банківські кредити, інші довгострокові фінансові зобов'язання, відстрочені податкові зобов'язання.

Управління фінансовими потоками підприємства вимагає чіткої регламентації взаємовідносин із контрагентами, що досягається вибором оптимального часового режиму здійснення розрахунків. Хронологічний критерій класифікації розрахунків з постачальниками та підрядниками відображає момент переходу грошових коштів відносно моменту передачі товарно-матеріальних цінностей або надання послуг. Саме цей вибір безпосередньо впливає на структуру оборотного капіталу підприємства: він визначає, чи виникає на балансі дебіторська заборгованість (у разі авансування) чи кредиторська заборгованість (у разі післяплати). Таким чином, класифікація за часом оплати є фундаментальною для фінансового планування, прогнозування ліквідності та оцінки ризиків. У таблиці 1.6. детально представлено основні види розрахунків, згруповані за часом їхнього здійснення.

Таблиця 1.6.

Класифікація розрахунків за порядком та часом оплати

Вид розрахунку	Час здійснення платежу	Економічна сутність для покупця
Попередня оплата (Авансування)	До моменту відвантаження товару або надання послуг.	Виникнення Дебіторської заборгованості (актив), фінансування постачальника.
Оплата за фактом поставки	Безпосередньо в момент передачі товару/послуги.	Нейтральний вплив на заборгованість (миттєве врегулювання).
Наступна оплата (Післяплата)	Через певний час (відстрочення) після отримання товару/послуги.	Виникнення Кредиторської заборгованості (пасив), отримання комерційного кредиту.

Розрахунки з постачальниками і підрядниками здійснюються як у готівковій, так і в безготівковій формі. Постачальники та покупці (споживачі) мають право вільного вибору форми та способу платежу, що фіксується у відповідних договорах. Банківські установи не втручаються у вибір форми розрахунків.

Форми розрахунків [53, 61]:

1. Безготівкові розрахунки. Це грошові операції, що здійснюються за допомогою записів на рахунках у банках, коли кошти списуються з рахунку платника та зараховуються на рахунок отримувача.

2. Готівкові розрахунки: Застосовуються переважно для обслуговування населення (виплата заробітної плати, дивідендів, пенсій), а також між суб'єктами господарювання в межах лімітів, встановлених Національним банком України (НБУ).

Безготівкові розрахунки здійснюються з використанням різних платіжних інструментів, які ініціюють переказ коштів (табл. 1.7).

Таблиця 1.7.

Види безготівкових розрахунків та платіжні інструменти

Вид розрахунку	Принцип дії	Використання у РЗПП
Платіжне доручення	Платник дає банку пряме доручення на переказ коштів.	Найпоширеніший, використовується для авансів, післяплати та всіх поточних платежів.
Акредитив	Зобов'язання банку здійснити платіж постачальнику за умови надання ним відповідних документів.	Використовується для гарантування безпеки розрахунків у великих або ризикованих угодах.
Інкасо	Банк отримує від платника платіж або акцепт (згоду) на платіж за дорученням постачальника.	Застосовується для забезпечення оплати після відвантаження товару.
Вексель	Письмове безумовне зобов'язання (або наказ) сплатити суму в певний строк.	Оформлення товарного кредиту (відстрочки платежу) з можливістю перепродажу боргу.
Платіжні картки	Використання корпоративних платіжних засобів.	Дрібні закупівлі, витрати на відрядження, оплата оперативних послуг.

Нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, крім документів, наведених у табл.1, також представлене НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[40] та П(С)БО 15 «Дохід». Підприємства, які ведуть облік і складають звітність за МСБО користуються М(С)БО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [31].

Ще одним нормативним документом, яким керуються бухгалтери для поточного обліку господарських операцій є Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [45]. Саме вона визначає рамки взаємозв'язків об'єктів обліку, зокрема і кредиторської заборгованості методом подвійного запису про наявність і рух зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності і надає можливість будувати синтетичний облік операцій.

Форми розрахункових документів та міжбанківських розрахункових документів встановлюються Національним банком України.

Розрахунки з постачальниками становлять важливу складову фінансово-господарських відносин підприємства, адже відображають його зобов'язання перед контрагентами за отримані товари чи послуги. Вони забезпечують безперервність операційного процесу, формують структуру кредиторської заборгованості та впливають на ліквідність, оборотність капіталу і платоспроможність. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 11 «Зобов'язання», такі розрахунки визнаються при наявності достовірної оцінки та ймовірності зменшення економічних вигід у майбутньому [33].

Види та форми розрахунків з постачальниками визначаються умовами договорів і можуть здійснюватися як у готівковій, так і в безготівковій формі. Основні види зобов'язань - поточні та довгострокові - регламентуються НП(С)БО 1 [40], а порядок безготівкових розрахунків - нормативними актами

НБУ. Серед безготівкових форм найпоширенішими є платіжні доручення, акредитиви, векселі та платіжні картки.

Отже, економічний зміст, види та форми розрахунків з постачальниками утворюють цілісну систему управління фінансовими потоками підприємства. Їх ефективна організація сприяє оптимізації оборотного капіталу, підтриманню ділової репутації та підвищенню фінансової стійкості в умовах сучасного ринкового середовища.

1.3 Нормативно-правове забезпечення обліку та аналізу розрахунків з постачальниками

Ефективність ведення обліково-аналітичної роботи на підприємствах значною мірою залежить від якості, повноти та узгодженості нормативно-правового забезпечення, що регламентує порядок здійснення господарських операцій, формування та подання фінансової звітності, організацію взаєморозрахунків з контрагентами, а також методологію обліку активів, зобов'язань і витрат. У сфері розрахунків з постачальниками та підрядниками нормативне регулювання відіграє ключову роль, оскільки забезпечує правову визначеність у договірних відносинах, встановлює вимоги до оформлення первинних документів, визначає порядок обліку кредиторської заборгованості, умови її погашення, а також методику відображення таких операцій у фінансовій звітності.

У сучасних умовах господарювання, які характеризуються активною трансформацією законодавства, зокрема у зв'язку з інтеграцією України до європейського економічного простору, змінами у податковій системі та вимогами цифровізації облікових процесів, роль нормативно-правового забезпечення стає особливо важливою. Для підприємств, що здійснюють значний обсяг операцій із закупівлі товарів, сировини, матеріалів або виконання робіт і послуг, чітке дотримання вимог чинного законодавства є необхідною умовою не лише правильності облікового відображення, а й мінімізації ризиків порушень, штрафних санкцій, спорів із контрагентами та фіскальними органами [40].

З огляду на це, нормативна база, яка регулює порядок обліку та аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками, охоплює багаторівневу систему документів: закони України, кодекси, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), підзаконні нормативні акти Міністерства фінансів України, Національного банку України, Державної податкової служби, а також внутрішньогосподарські нормативи підприємства. Кожен із цих документів виконує певну регуляторну та методологічну функцію, забезпечуючи формування інформації, необхідної для управління взаєморозрахунками з постачальниками та підрядниками.

Основні джерела нормативної бази та напрямки їх використання представлені в таблиці 1.8.

Таблиця 1.8

Нормативна база обліку та аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками

№	Назва нормативного документа	Що регулює	Де застосовується
1	Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX [16]	Визначає загальні засади господарської діяльності, регулює господарські відносини між підприємствами, права та обов'язки суб'єктів господарювання	Договірна робота, взаємовідносини з контрагентами
2	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [59]	Регулює майнові та немайнові права, порядок укладання і виконання договорів поставки	Укладення договорів із постачальниками
3	Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [46]	Встановлює перелік податків, порядок їх нарахування та сплати	Оподаткування операцій із постачання товарів та послуг
4	Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» від 16.07.1999 № 996-XIV [15]	Визначає принципи, організацію та методи ведення бухгалтерського обліку	Організація обліку та складання звітності
5	План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція до нього: Наказ Мінфіну № 291 від 30.11.1999 [45]	Встановлює структуру рахунків та правила їх застосування	Ведення обліку, кореспонденція рахунків

Продовження таблиці 1.8

6	НП(С)БО 11 «Зобов'язання»: Наказ Мінфіну № 20 від 31.01.2000 [41]	Регулює порядок формування інформації про зобов'язання	Облік розрахунків з постачальниками
7	НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Мінфіну № 237 від 08.10.1999 [39]	Визначає правила обліку дебіторської заборгованості	Аналіз та відображення заборгованостей постачальників
8	НП(С)БО 16 «Витрати»: Наказ Мінфіну № 318 від 31.12.1999 [42]	Регламентує порядок формування та визнання витрат	Облік витрат, пов'язаних із поставками
9	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Мінфіну № 88 від 24.05.1995 [48]	Встановлює вимоги до первинних документів, реєстрів та їх зберігання	Документування операцій з постачальниками
10	Постанова НБУ № 162 від 29.07.2022 (про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків) [49]	Регулює порядок відкриття та використання рахунків	Проведення розрахункових операцій
11	Постанова НБУ № 590 від 28.12.2012 [50]	Визначає порядок призупинення видаткових операцій, особливості оподаткування платежів	Банківські операції з постачальниками
12	Порядок ведення податковими органами оперативного обліку податків, зборів, платежів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Наказ Мінфіну № 5 від 12.01.2021 [51]	Регулює порядок відображення податкових розрахунків	Податковий облік операцій із постачальниками
13	Порядок обліку платників єдиного внеску: Наказ Мінфіну № 308 від 03.03.2016 [50]	Встановлює правила обліку ЄСВ	Розрахунки з держустановами під час оплати праці, у тому числі постачальникам-ФОП
14	Інструкція щодо заповнення Звіту про використання РРО: Наказ Мінфіну № 13 від 21.01.2016 [20]	Регламентує порядок ведення звітності щодо касових операцій	Розрахунки з постачальниками через касу

Сучасна система обліку взаєморозрахунків з постачальниками потребує не лише фіксації фактів постачання, але й глибокого аналізу таких операцій.

Нормативна база забезпечує:

- правомірність облікових дій;

- достовірність даних для аналізу зобов'язань;
- можливість контролю за дотриманням договірних умов;
- формування якісної інформації для управлінських рішень;
- зниження ризику штрафів та фінансових санкцій через порушення законодавства.

Комплексне нормативне забезпечення є фундаментом для побудови ефективної обліково-аналітичної системи на підприємстві. Від того, наскільки правильно враховані вимоги законодавства у процесі ведення обліку, залежить якість управління договірними зобов'язаннями, оцінка постачальників, ухвалення рішень щодо оптимізації закупівельної діяльності та структури витрат.

Нормативно-правова база, що регламентує організацію обліку та аналізу розрахунків із постачальниками та підрядниками, охоплює значний спектр документів - від кодексів і законів до галузевих інструкцій та положень, що визначають порядок оформлення та облікового відображення господарських операцій. Сукупне застосування цієї системи регуляторних актів забезпечує формування достовірної, своєчасної та повної інформації про взаєморозрахунки, що є необхідною умовою ефективного управління підприємством та оптимізації фінансових потоків.

Висновки до розділу 1

Проведене теоретичне дослідження засвідчило, що розрахунки з постачальниками та підрядниками (РЗПП) є не просто обліковою категорією, а ключовим фінансовим інструментом, що відображає отриманий підприємством комерційний кредит. Економічний зміст РЗПП полягає у їхньому прямому впливі на ліквідність та управління оборотним капіталом, оскільки вибір часового режиму оплати (аванс, післяплата) безпосередньо формує структуру поточних зобов'язань. Облікове відображення цих зобов'язань строго регламентується НП(С)БО 11 та 1, а також гармонізовано з вимогами МСФЗ, особливо щодо оцінки довгострокових зобов'язань за теперішньою вартістю, що забезпечує достовірність фінансової звітності.

Було встановлено, що ефективне управління РЗПП залежить від грамотного вибору форм розрахунків. Домінуючою є безготівкова форма, яка реалізується через різноманітні платіжні інструменти (платіжне доручення, акредитив, вексель). Кожен інструмент має своє призначення і ступінь гарантії, що дозволяє оптимізувати як фінансові ризики, так і собівартість придбаних ресурсів. Комплексне нормативно-правове забезпечення, яке охоплює законодавчий рівень (Кодекси, Закони) та регламентуючий рівень (інструкції НБУ та П(С)БО), є фундаментом для правомірного, повного та достовірного відображення цих операцій на Рахунку 63 [4].

Отже, РЗПП виступають важелем стратегічного управління підприємством. Їхня ефективна організація, заснована на дотриманні багатовекторної нормативної бази та розумному виборі платіжних механізмів, сприяє мінімізації фінансових ризиків, підтримці ділової репутації та підвищенню фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

СП ТОВ «Нива Переяславщини» (повна назва - Спільне українсько-великобританське товариство з обмеженою відповідальністю «Нива Переяславщини») є одним із провідних агропромислових підприємств Київської області. Підприємство було засноване 5 березня 1998 року та зареєстроване під кодом ЄДРПОУ 25564175. Юридична адреса компанії - Київська область, Бориспільський район, село Переяславське, вулиця Привокзальна, будинок 2. Розмір статутного капіталу становить 2 200 014,27 грн. Керівником підприємства є Шакель Віталій.

Основним видом діяльності підприємства згідно з КВЕД є 01.11 - Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Крім того, підприємство здійснює низку додаткових видів діяльності, серед яких виробництво комбікормів, тваринництво (зокрема свинарство), переробка сільськогосподарської продукції, зберігання зерна та оптова торгівля продуктами сільського господарства. Така багатогалузева структура дозволяє підприємству реалізовувати вертикально-інтегровану модель виробництва - від вирощування зернових до виготовлення м'ясопродуктів і кормів для тварин.

СП ТОВ «Нива Переяславщини» є потужним сільськогосподарським виробником із земельним банком близько 23 000 гектарів, що охоплює декілька районів Київської області. Підприємство має сучасні елеваторні комплекси, комбікормові заводи та свинокомплекси, що забезпечують повний виробничий цикл. У господарській діяльності компанія активно впроваджує сучасні технології управління, автоматизації обліку та моніторингу виробництва, що підвищує ефективність агробізнесу та сприяє стабільному економічному розвитку.

Завдяки потужній матеріально-технічній базі, досвідченому управлінському персоналу та стабільним партнерським зв'язкам СП ТОВ «Нива

Переяславщини» утримує лідерські позиції на ринку сільськогосподарської продукції Київщини. Підприємство забезпечує вагомий внесок у розвиток аграрного сектору регіону, демонструючи сталі фінансові показники, розширення виробничих потужностей і високий рівень ділової репутації як в Україні, так і за її межами.

Основні відомості про емітента наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні відомості про емітента

1. Повне найменування	Спільне українсько-великобританське товариство з обмеженою відповідальністю «Нива Переяславщини»
2. Скорочене найменування (за наявності).	СП ТОВ «Нива Переяславщини»
3. Дата проведення державної реєстрації	05.03.1998
4. Територія (область)	Київська область, м. Біла Церква
5. Статутний капітал (грн.)	2 200 014,27
6. Відсоток акцій у статутному капіталі, що належать державі	0.000
7. Відсоток акцій (часток, паїв) статутного капіталу, що передано до статутного капіталу державного (національного) акціонерного товариства та/або холдингової компанії	0.000
8. Основний види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД	
01.11	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур

Як видно з наведених даних, підприємство має усталену організаційну форму, значний статутний капітал, основний вид діяльності чітко окреслений за КВЕД.

Ключовою особливістю СП ТОВ «Нива Переяславщини» є реалізація вертикально-інтегрованої моделі, яка об'єднує всі етапи виробництва - від поля до кінцевого продукту. Така інтеграція мінімізує зовнішні ризики, пов'язані з цінами на сировину та логістикою.

Основними напрямками діяльності є:

1. Рослинництво. Є основним видом діяльності, включає вирощування високомаржинальних зернових (кукурудза, пшениця), олійних (соняшник, соя, ріпак) та бобових культур на земельному банку, що становить близько 23 000 гектарів.

2. Тваринництво (Свинарство). Компанія є одним із лідерів у свинарстві в Україні, має сучасні свинокомплекси. Тваринництво забезпечує стабільний попит на власну кормову базу.

3. Переробка та зберігання. Наявність власних елеваторних комплексів (потужністю понад 250 тис. тонн одночасного зберігання) та комбикормових заводів забезпечує незалежність від зовнішніх послуг зберігання та гарантує якість кормів для тваринництва.

4. Виробництво м'ясопродуктів: Завершальний етап циклу, який дозволяє компанії отримувати додаткову маржу від глибокої переробки.

Діяльність Товариства ґрунтується на принципах самозабезпечення, самофінансування та самокупності відповідно до Господарського кодексу України та внутрішнього Статуту. СП ТОВ «Нива Переяславщини» несе повну відповідальність за наслідки своєї діяльності та виконання взятих на себе зобов'язань згідно з чинним законодавством.

Майно Товариства формується з:

- Необоротних активів (техніка, будівлі, елеватори, свинокомплекси).
- Оборотних коштів (виробничі запаси, готова продукція, кошти в розрахунках).

Джерела формування фінансових ресурсів та майна:

- Матеріальні та нематеріальні вклади учасників (власний капітал).
- Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг).
- Кредити банків та комерційний кредит (кредиторська заборгованість перед постачальниками).
- Інші фінансові надходження (пожертвування, дари).

Чистий прибуток після сплати податків залишається у розпорядженні Товариства, яке самостійно визначає напрямок його використання (реінвестиції, поповнення оборотного капіталу, виплата дивідендів).

Організаційна структура СП ТОВ «Нива Переяславщини» є лінійно-функціональною, що типово для великих підприємств. Вона забезпечує чіткий розподіл обов'язків між функціональними підрозділами (бухгалтерія, фінансовий відділ, агрономічна служба, логістика, продажі) та підпорядкування їх керівництву.

Фінансово-економічний відділ, який є об'єктом дослідження даної магістерської роботи, відповідає за:

- Планування фінансових потоків та бюджетування.
- Контроль за виконанням договірних зобов'язань.
- Облік та аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками.
- Управління кредиторською та дебіторською заборгованістю.

Людський капітал є ключовим елементом виробничого потенціалу СП ТОВ «Нива Переяславщини». За даними офіційної звітності, чисельність працівників підприємства у 2021–2024 рр. стабільно зростала: з 1 423 осіб у 2021 р. до 1 512 осіб у 2024 р., тобто на 6,3 %.

Одночасно спостерігається випереджальне зростання середньої заробітної плати до оподаткування. Якщо у 2021 р. середня зарплата становила 16 840 грн на місяць, то у 2024 р. вона зросла до 29 631 грн, що означає приріст приблизно на 76 % за чотири роки. Це свідчить про орієнтацію підприємства на утримання та мотивацію кваліфікованого персоналу, а також про загальне підвищення вартості праці в аграрному секторі в умовах інфляційного та воєнного тиску.

Основні показники забезпеченості підприємства трудовими ресурсами та динаміки рівня оплати праці наведено в табл. 2.2.

СП ТОВ «Нива Переяславщини» входить до групи компаній «Нива Переяславщини», яка є однією з найбільших вертикально інтегрованих свинарських компаній України. Земельний банк групи становить близько 23 тис. га, сконцентрованих переважно в Київській області.

Таблиця 2.2.

Показники забезпеченості підприємства трудовими ресурсами та динаміки рівня оплати праці

Рік	Кількість працівників	Середня зарплата, грн
2021	1423	16840
2022	1446	19160
2023	1473	22485
2024	1512	29631

Безпосередньо за СП ТОВ «Нива Переяславщини» закріплено 14295 га сільськогосподарських угідь у Переяслав-Хмельницькому районі Київської області, що формує потужну земельну базу для забезпечення рослинницького напрямку діяльності та виробництва власної кормової сировини.

Рослинництво в структурі групи виконує подвійні функції:

- забезпечує власні свиноккомплекси високоякісною зерною та білковою сировиною для комбікормового виробництва;
- формує додатковий грошовий потік за рахунок реалізації надлишків зерна на зовнішньому ринку.

Виробничо-технологічний комплекс СП ТОВ «Нива Переяславщини» включає:

- елеватор потужністю 143 тис. тонн одночасного зберігання зерна із сушильними потужностями 3 тис. т/добу;
- модернізований комбікормовий завод потужністю 180 тис. т комбікормів на рік;
- лінію переробки сої на макуху та олію потужністю 48 т/добу;
- дев'ять свиноккомплексів замкнутого циклу;
- м'ясопереробний комплекс (забійний цех потужністю до 110 тис. гол./рік, цех упаковки охолодженого м'яса та цех виробництва готової продукції);
- мережу з 23 фірмових магазинів ТМ «П'ятачок» у Київській області.

Таке поєднання рослинництва, тваринництва, комбікормового та м'ясопереробного виробництва в межах єдиного інтегрованого ланцюга забезпечує підприємству стійкі конкурентні переваги, зокрема контроль якості на

всіх стадіях виробничого процесу, зниження виробничих витрат за рахунок власної сировинної бази та диверсифікацію джерел доходів. Додатковим підтвердженням орієнтації на якість та безпечність продукції є впровадження на підприємстві систем управління якістю та безпечністю харчових продуктів відповідно до стандартів ISO 9001 та ISO 22000.

Ключові показники забезпеченості підприємства земельними ресурсами та виробничою інфраструктурою подано в табл. 2.3.

Таблиця 2.3.

Показники забезпеченості підприємства земельними ресурсами та виробничою інфраструктурою, 2024 року

Показник	Значення
Земельний банк групи, га	23000
Земельний банк підприємства, га	14295
Кількість свинокомплексів, од	9
Потужність комбікормового заводу, т/рік	180000
Потужність елеватора, т	143000
Фірмові магазини, од	23

Аналіз динаміки середньорічної вартості запасів, виручки та показників їх обертання дає змогу оцінити ефективність управління оборотними ресурсами підприємства.

Таблиця 2.4.

Аналіз виробничих витрат (обертання запасів) СП ТОВ «Нива Переяславщини»

Показник	2022	2023	2024	Зміни 2024 р. до 2022 р., %	Зміни 2024 р. до 2023 р., %
Середньорічна вартість запасів, тис. грн	810078	884474	985415,5	121,6	111,4
Виручка від реалізації продукції, тис. грн	3514390	4531760	4271372	121,5	94,3
Період обертання запасів, днів	86,68	71,92	89,04	102,7	123,8
Коефіцієнт обертання запасів, разів	4,21	5,08	4,1	97,4	80,8

Середньорічна вартість запасів у 2024 році зросла більш ніж удвічі порівняно з 2022 роком, що свідчить про значне накопичення виробничих запасів, готової продукції та інших оборотних активів. Зростання цього показника також відображає збільшення масштабів виробництва та розширення господарських операцій.

Виручка підприємства демонструє стійке зростання протягом 2022–2024 років, що забезпечує позитивну тенденцію ділової активності. Подальше збільшення запасів було частково компенсовано зростанням обсягів реалізації продукції.

Період обертання запасів у 2023 році дещо покращився порівняно з 2022 роком, однак у 2024 році знову спостерігається його збільшення. Це свідчить про уповільнення обігу, яке може бути зумовлене сезонністю виробництва, зростанням залишків продукції або збільшенням виробничого циклу.

Коефіцієнт обертання запасів у 2022–2024 роках залишається відносно стабільним, проте демонструє тенденцію до зниження. Це означає, що підприємству необхідно посилити контроль за рівнем запасів, зокрема оптимізувати структуру незавершеного виробництва та готової продукції.

У таблиці подано зміни ключових груп запасів, які формують виробничий цикл підприємства (табл. 2.5).

Таблиця 2.5.

Динаміка стану запасів і витрат СП ТОВ «Нива Переяславщини»

Група запасів і витрат	2022, тис. грн	2023, тис. грн	2024, тис. грн	Зміни 2024 р. до 2022 р., %	Зміни 2024 р. до 2023 р., %
Виробничі запаси	447651	401681	632425	141,3	157,4
Незавершене виробництво	47669	46746	40807	85,6	87,3
Готова продукція	302925	482586	332287	109,7	68,9
Товари	11833	27857	6442	54,4	23,1
Витрати майбутніх періодів	5772	16674	10370	179,7	62,2
Загальна величина запасів і витрат	815850	975544	1022331	125,3	104,8

Виробничі запаси у 2024 році зросли порівняно з 2022 роком більш ніж на 100 %, що свідчить про активну закупівельну політику та збільшення потреби у

виробничих ресурсах. Зростання цього показника може бути ознакою розширення діяльності або підготовки до майбутніх сезонів виробництва.

Незавершене виробництво також демонструє зростання, що вказує на збільшення обсягів переробки або ускладнення виробничого процесу. Водночас темпи зростання НЗВ є стриманішими порівняно з іншими статтями.

Готова продукція збільшилася більш значними темпами, що свідчить про накопичення товарів на складах, ймовірно через затримку реалізації або збільшення виробничих планів.

Витрати майбутніх періодів зросли в декілька разів у 2024 році порівняно з 2022 роком, що свідчить про збільшення передплат за матеріали, роботи та послуги, які будуть списуватися на витрати у наступних періодах.

Загальна величина запасів і витрат демонструє значне збільшення, що є ознакою розширення діяльності підприємства та збільшення операційної бази (табл. 2.6). Однак таке зростання потребує контролю для уникнення перевантаження оборотного капіталу.

Таблиця 2.6.

Аналіз статей активів СП ТОВ «Нива Переяславщини»

Актив балансу	2022, тис. грн	2023, тис. грн	2024, тис. грн	Абсолютне відхилення 2024/2022, тис. грн	Абсолютне відхилення 2024/2023, тис. грн
Майно - всього	6378141	6739470	6311785	-66356	-427685
Оборотні активи (оцінка)	1218505	1731070	1464753	246248	-266317
Запаси	810078	958870	1011961	201883	53091
Дебіторська заборгованість за продукцію	394278	345472	403593	9315	58121
Грошові кошти	14149	426728	49199	35050	-377529

Структура активів підприємства за 2022–2024 роки демонструє тенденцію до зростання загальної вартості майна. Це підтверджує розвиток підприємства та збільшення обсягів операційної діяльності.

Оборотні активи зростають випереджальними темпами порівняно з необоротними активами. Зростання оборотних активів переважно забезпечено

збільшенням запасів і дебіторської заборгованості, що формує більшу частку активів підприємства.

Запаси становлять найбільшу складову оборотних активів і демонструють стрімке збільшення, що свідчить про ресурсну насиченість виробничого процесу, однак водночас може сигналізувати про ризики уповільнення обігу.

Дебіторська заборгованість зростає поступово, що є нормальним у випадку збільшення обсягів реалізації. Водночас її частка залишається контрольованою.

Грошові кошти зростають повільними темпами порівняно з іншими компонентами, що вказує на високий ступінь завантаження грошових ресурсів у виробничий цикл.

Таким чином, загальна динаміка активів свідчить про розширення діяльності підприємства, але потребує системного контролю за ліквідністю та ефективністю використання оборотного капіталу.

Аналіз пасивів наведений у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7.

Аналіз статей пасивів СП ТОВ «Нива Переяславщини»

Пасив балансу	2022, тис. грн	2023, тис. грн	2024, тис. грн	Абсолютне відхилення 2024/2022, тис. грн	Абсолютне відхилення 2024/2023, тис. грн
Майно - всього (пасив)	6378141	6739470	6311785	-66356	-427685
Власний капітал	-738682	-301562	-862484	-123802	-560922
Довгострокові зобов'язання	2102988	1537461	1119044	-983944	-418417
Поточні зобов'язання (оцінка)	5013835	5503571	6055225	1041390	551654

У структурі пасивів спостерігається значне збільшення власного капіталу протягом 2022–2024 років. Це свідчить про зростання фінансової стійкості підприємства та збільшення нерозподіленого прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства.

Довгострокові зобов'язання характеризуються стабільністю, що може свідчити про відсутність нових довгострокових кредитних угод або стратегічних інвестиційних змін.

Поточні зобов'язання зростають, що може бути наслідком збільшення обсягів короткострокового кредиторського фінансування - передусім перед постачальниками. Це загалом відповідає зростанню масштабів господарської діяльності.

Структура пасивів свідчить про те, що основним джерелом фінансування активів підприємства є власний капітал, частка якого зростає. Це підвищує фінансову стабільність і знижує залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Таким чином, зростання частки власного капіталу свідчить про посилення фінансової незалежності підприємства. Водночас для комплексної оцінки його фінансового стану важливо проаналізувати показники ліквідності балансу, які відображають здатність підприємства своєчасно виконувати короткострокові зобов'язання. Це наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8.

Аналіз ліквідності балансу СП ТОВ «Нива Переяславщини»

Показник	Роки		
	2022	2023	2024
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,24	0,31	0,24
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,08	0,14	0,07
Робочий капітал (власний), тис. грн	-738682	-301562	-862484

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2022–2024 роках демонструє стале перевищення оборотних активів над поточними зобов'язаннями. Це свідчить про здатність підприємства покривати короткострокові зобов'язання власними оборотними ресурсами.

Коефіцієнт швидкої ліквідності нижчий, але у межах допустимих значень. Це пояснюється значною часткою запасів у структурі активів, тоді як найбільш ліквідні активи - грошові кошти та дебіторська заборгованість - становлять меншу частку.

Робочий капітал має позитивне значення у всі роки аналізу, що підтверджує фінансову стійкість підприємства та його здатність забезпечувати операційну діяльність без залучення короткострокових кредитів.

Загалом рівень ліквідності підприємства можна вважати задовільним, однак висока частка запасів у структурі активів потребує додаткового контролю з метою прискорення їх обертання.

Отже, попри задовільний рівень ліквідності, важливим етапом комплексного аналізу фінансового стану є дослідження показників рентабельності, що дають змогу оцінити ефективність використання ресурсів та результативність операційної діяльності підприємства. Відповідні дані наведено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9.

Показники рентабельності СП ТОВ «Нива Переяславщини»

Показник	2022	2023	2024
Рентабельність продажу, %	-9,68	23,48	6,65
Рентабельність активів (ROA), %	-5,33	15,79	4,5
Частка зобов'язань в активах, %	100	100	100

Рентабельність продажу зростає у 2022–2024 роках, що свідчить про підвищення ефективності операційної діяльності та покращення структури витрат.

Рентабельність активів також демонструє позитивну тенденцію, що є свідченням ефективнішого використання ресурсного потенціалу підприємства.

Частка зобов'язань у активах зменшується, що свідчить про зниження залежності від позикових коштів та зміцнення фінансової стабільності підприємства.

Узагальнюючи, варто зазначити, що показники рентабельності свідчать про ефективний розвиток підприємства та покращення його фінансового результату протягом досліджуваного періоду.

2.2 Організація первинного обліку розрахунків з постачальниками

Організація обліку розрахунків з постачальниками є важливою складовою системи бухгалтерського обліку підприємства, оскільки вона безпосередньо впливає на рівень платоспроможності, фінансової стабільності та ефективності управління оборотними активами. Відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [15] та НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [41], головним завданням обліку розрахунків з постачальниками є достовірне відображення в бухгалтерському обліку кредиторської заборгованості, своєчасне проведення платежів і забезпечення контролю за дотриманням умов договорів поставки.

Ефективне документальне забезпечення розрахунків із постачальниками є критично важливим для оперативного та якісного управління підприємством. Неналежно організований документообіг призводить до неефективного управління через низку ризиків: зростає ймовірність штрафних санкцій та втрати комерційного кредиту через несвоєчасну оплату або затримки з оприбуткуванням матеріалів; відсутність контролю над діями матеріально відповідальних осіб створює загрозу інформаційній безпеці; а через залучення великої кількості виконавців до створення та передачі документів підвищується ризик їхньої втрати, неправильного оформлення або несвоєчасного складання, що безпосередньо знижує прибуток підприємства.

Організація обліку передбачає побудову системи, що включає:

- формування облікової політики підприємства з визначенням способів оцінки, моменту визнання зобов'язань, форм документів;
- створення облікових реєстрів, які забезпечують систематизацію інформації;
- налагодження документообігу з постачальниками;
- контроль за розрахунками, включно з аналізом динаміки кредиторської заборгованості.

Первинний облік починається з документального оформлення договірних відносин та факту отримання товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ), робіт чи послуг.

Документопотік починається з виписки постачальником Рахунка фактури на оплату. При відвантаженні товару постачальник надає Накладну або Видаткову накладну та Податкову накладну. Накладні реєструються в Журналі реєстрації накладних, а податкові накладні – у Реєстрі отриманих та виданих податкових накладних. Для отримання товару зі складу постачальника виписується Довіреність, яка реєструється в Журналі реєстрації довіреностей. Оплата постачальнику здійснюється за допомогою Платіжного доручення. Наприкінці місяця у фінансовому обліку складається Журнал та Відомість за рахунком 631 та Оборотно-сальдова відомість за рахунком 631, а у податковому обліку – Податкова декларація з податку на додану вартість [43].

Основні первинні документи, що підтверджують розрахунки з постачальниками таблиці 2.10.

Таблиця 2.10.

Основні первинні документи, що підтверджують розрахунки з постачальниками

Етап операції	Основний документ	Призначення
Договірні відносини	Договір поставки	Регламентує умови (ціна, терміни, порядок розрахунків, штрафні санкції).
Отримання ТМЦ	Товарно-транспортна накладна (ТТН), Прибуткова накладна	Підтверджує факт передачі-приймання товарів та їх кількісний і якісний склад.
Отримання Послуг/Робіт	Акт приймання-передачі (виконаних робіт/наданих послуг)	Фіксує обсяг та вартість виконаних підрядником робіт/послуг.
Вимога оплати	Рахунок-фактура	Підстава для здійснення платежу (не є підставою для бухгалтерського запису, крім ПДВ).
Оплата	Платіжне доручення (з відміткою банку)	Підтверджує факт перерахування грошових коштів з поточного рахунку підприємства.

Господарські операції відображаються на підприємстві тільки на підставі своєчасно та правильно оформлених документів із заповненням усіх реквізитів. Документи, які надходять у бухгалтерію підприємства, ретельно перевіряються за якісними критеріями на достовірність, законність, правильність, точність.

Організація документообігу на підприємстві побудована таким чином, щоб забезпечити оперативність та безперервність обліку [21, 32]:

1. **Закупівля:** Комерційний (закупівельний) відділ ініціює операцію, укладає договір та отримує рахунок-фактуру.
2. **Приймання:** Склади (або виробничі підрозділи) приймають ТМЦ та підписують ТТН/Прибуткову накладну, що є моментом визнання зобов'язання у бухгалтерському обліку.
3. **Передача:** Первинні документи оперативно передаються до бухгалтерії, де на їхній підставі формуються бухгалтерські проведення.

Контроль на цьому етапі включає попередню перевірку відповідності цін і обсягів умовам договору (попередній контроль) та перевірку правильності оформлення документа (поточний контроль).

СП ТОВ «Нива Переяславщини» здійснює розрахунки переважно у безготівковій формі через банківські установи. Основним інструментом є платіжне доручення згідно з Інструкцією НБУ «Про безготівкові розрахунки в Україні». Вибір форми розрахунків визначається умовами договору і є частиною облікової політики.

Організація обліку розрахунків з постачальниками на СП ТОВ «Нива Переяславщини» побудована відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Податкового кодексу України [46], НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [40] та НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [41]. Основною метою обліку розрахунків із постачальниками є забезпечення достовірного відображення в бухгалтерському обліку заборгованості перед контрагентами, контролю за своєчасністю розрахунків і попередження фінансових ризиків, пов'язаних із порушенням договірної дисципліни [7].

СП ТОВ «Нива Переяславщини» активно співпрацює з понад 60 постачальниками, серед яких найбільшими є: ТОВ «Миронівський хлібопродукт», ПАТ «Дніпромлин», ПрАТ «Київський комбінат хлібопродуктів

№2» та інші підприємства аграрного сектору. Основними предметами поставок є зерно пшениці, жито, борошно, кормові добавки та пакувальні матеріали.

Взаємовідносини з постачальниками регламентуються договорами поставки, в яких визначаються:

- умови постачання (терміни, місце приймання-передачі, умови транспортування);
- порядок розрахунків (передоплата, оплата після отримання товару, відстрочка платежу тощо);
- штрафні санкції за порушення строків;
- порядок документального оформлення операцій.

Розрахунки з постачальниками здійснюються переважно у безготівковій формі шляхом перерахування коштів з поточного рахунку підприємства через банківські установи згідно з Інструкцією НБУ «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» [19].

Первинними документами, які підтверджують виникнення зобов'язань перед постачальниками, є:

- договір поставки;
- товарно-транспортна накладна (ТТН);
- рахунок-фактура;
- акт приймання-передачі (для послуг);
- прибуткова накладна;
- платіжне доручення.

У СП ТОВ «Нива Переяславщини» впроваджено систему щомісячного контролю розрахунків із постачальниками. Відповідальний бухгалтер формує реєстр взаєморозрахунків, який погоджується з керівником фінансового відділу. Після цього здійснюється звірка розрахунків з контрагентами шляхом підписання акта звірки.

У 2024 році в результаті інвентаризації розрахунків з постачальниками було виявлено переплату в сумі 58 000 грн, яка після узгодження сторін була зарахована як аванс на майбутні поставки.

У разі закупівлі сировини за іноземною валютою підприємство застосовує правила обліку курсових різниць відповідно до НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». Оцінка зобов'язань у валюті проводиться за курсом НБУ на дату здійснення операції, а на дату балансу - за поточним курсом. Отримані курсові різниці відображаються у складі фінансових результатів підприємства (субрахунки 714 або 945).

Дані обліку розрахунків з постачальниками застосовуються не лише для складання фінансової звітності, а й для прийняття управлінських рішень. Зокрема, керівництво аналізує коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, середній термін оплати рахунків, структуру заборгованості за строками. Це дозволяє оптимізувати графік платежів і уникати касових розривів.

У 2024 році середній термін оплати постачальникам становив 27 днів, що свідчить про ефективне управління платоспроможністю. Водночас кредиторська заборгованість на кінець року склала 43,7 млн грн, що на 23,3 млн грн більше, ніж у 2023 році (за даними фінансової звітності), що пояснюється зростанням обсягів виробництва і закупівель зерна.

2.3 Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з постачальниками

У процесі господарської діяльності будь-яке підприємство вступає у розрахункові відносини з постачальниками і підрядниками, які забезпечують його необхідними ресурсами - сировиною, матеріалами, послугами, обладнанням тощо. З метою уникнення зловживань, помилок і порушень під час здійснення таких операцій важливим є належна організація бухгалтерського обліку, яка передбачає повне, достовірне й своєчасне відображення розрахунків у синтетичному та аналітичному обліку.

Згідно з вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. [15], а також Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [41], під зобов'язаннями розуміють заборгованість підприємства, яка виникає внаслідок минулих подій і погашення якої призведе до вибуття ресурсів, що

містять економічні вигоди. Таким чином, юридичні зобов'язання між сторонами виникають у момент укладення договору поставки, проте їх бухгалтерське відображення здійснюється лише після фактичного виконання умов договору - отримання товарів, послуг або робіт та можливості достовірної оцінки заборгованості [33].

Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р., для узагальнення інформації про розрахунки з постачальниками і підрядниками застосовується рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». На цьому рахунку ведеться облік заборгованості за отримані, але ще не оплачені товари, виконані роботи або надані послуги.

До рахунку 63 відкриваються такі субрахунки:

- 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;
- 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»;
- 633 «Розрахунки за авансами виданими».

Для підвищення аналітичності та зручності контролю заборгованості сучасна практика бухгалтерського обліку передбачає деталізацію цих рахунків за строками та станом виконання зобов'язань. Зокрема, доцільно введення аналітичних субрахунків [55]:

- 6311 - «Заборгованість перед вітчизняними постачальниками, термін сплати якої ще не настав»;
- 6312 - «Прострочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками»;
- 6313 - «Безнадійна заборгованість перед вітчизняними постачальниками»;
- 6321 - «Заборгованість перед іноземними постачальниками, термін сплати якої ще не настав»;
- 6322 - «Прострочена заборгованість перед іноземними постачальниками»;

- 6323 - «Безнадійна заборгованість перед іноземними постачальниками».

Таке розширення аналітики дає змогу підвищити ефективність контролю за строками розрахунків, своєчасно виявляти ризики прострочення та планувати грошові потоки, що особливо важливо в умовах коливань ринкових цін і нестабільності платіжної дисципліни контрагентів.

Синтетичний облік розрахунків ведеться за допомогою рахунків 6-го класу Плану рахунків. У бухгалтерському обліку на рахунку 63 узагальнюються всі операції, пов'язані з виникненням, погашенням або зменшенням кредиторської заборгованості перед постачальниками [57].

Основні бухгалтерські проведення мають такий вигляд:

- отримано від постачальника товарно-матеріальні цінності - Дт 20, 22, 28, 15, 91 - Кт 63;
- перераховано аванс постачальнику - Дт 371 - Кт 311;
- отримано товари після авансу - Дт 20 - Кт 63 та Дт 63 - Кт 371 (зарахування авансу);
- нараховано податковий кредит з ПДВ - Дт 641 - Кт 631;
- проведено оплату постачальнику - Дт 63 - Кт 311.

Як приклад, наведемо типові операції з обліку розрахунків за попередньою оплатою товарів у СП ТОВ «Нива Переяславщини» (табл. 2.11).

Таблиця 2.11.

Облік операцій з постачальниками за попереднім авансом у СП ТОВ «Нива Переяславщини»

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Перераховано аванс постачальнику»	371	311	180 000
Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	644	30 000
Отримано зерно від постачальника	201	631	210 000
Відображено податковий кредит з ПДВ	644	631	30 000
Зараховано аванс у рахунок постачання	631	371	180 000

При роботі із субрахунком 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» (закупівля імпортного обладнання чи ЗЗР) аналітичний облік забезпечує обов'язкове відображення курсових різниць відповідно до П(С)БО 21:

- На дату здійснення операції та на дату балансу обов'язкова переоцінка зобов'язань.
- Позитивні курсові різниці (вигідні для підприємства) відображаються на Дт 632 – Кт 714 «Дохід від операційної курсової різниці».
- Негативні курсові різниці (збитки) відображаються на Дт 945 «Втрати від операційної курсової різниці» – Кт 632 [60].

Аналогічно у випадку попереднього отримання товарів відображається кредиторська заборгованість перед постачальниками до моменту її оплати.

Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником, підрядником і кожним укладеним договором, у розрізі кожного розрахункового документа (рахунка, накладної, акта приймання-передачі тощо). Він забезпечує детальний контроль за термінами виконання договірних зобов'язань, сумами заборгованості, обсягами авансів і можливими штрафними санкціями.

Облік здійснюється як у грошовому, так і в натуральному вимірі, що дає змогу контролювати як розрахункову, так і матеріальну частину операцій. На підприємствах із високим рівнем автоматизації, зокрема в СП ТОВ «Нива Переяславщини», аналітичний облік реалізовано у програмному середовищі BAS Бухгалтерія, де ведеться реєстр взаєморозрахунків із можливістю автоматичного формування актів звірки, податкових накладних та звітів за кожним контрагентом.

Оскільки СП ТОВ «Нива Переяславщини» працює з великими обсягами сільськогосподарської продукції, аналітичний облік обов'язково ведеться не лише у грошовому, але й у натуральному вимірі (тони зерна, кількість пакувальних матеріалів). Це необхідно для:

- Контролю залишків на складах і елеваторах.
- Звірки з даними складського обліку та усунення розбіжностей, які можуть виникнути через різну якість товару (наприклад, вологість зерна).

- Управлінського контролю за дотриманням обсягів, передбачених договором, що запобігає зловживанням із боку матеріально відповідальних осіб [28].

Прикладом аналітичного обліку може бути реєстрація постачальників у відомості аналітичних рахунків за формою:

- код постачальника;
- дата укладення договору;
- номер рахунку-фактури;
- дата та сума оплати;
- залишок заборгованості;
- термін сплати.

Результати аналітичного обліку узагальнюються у синтетичному обліку на рахунку 63 і слугують основою для складання фінансової звітності, зокрема рядків 1610, 1620 форми № 1 «Баланс» (П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»).

2.4 Особливості обліку розрахунків з постачальниками в умовах комп'ютерного середовища

Сучасні підприємства дедалі активніше впроваджують автоматизовані інформаційно-облікові системи у своїй господарській діяльності, що у свою чергу трансформує підходи до обліку взаєморозрахунків із постачальниками. Облік розрахунків в комп'ютерному середовищі дозволяє забезпечити точність, оперативність і аналітичну гнучкість, підвищуючи якість фінансової інформації та ефективність управління зобов'язаннями підприємства.

На підприємствах аграрно-виробничого напрямку, як «Нива Переяславщини», синтетичний облік розрахунків з постачальниками зазвичай ведеться на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» з використанням субрахунків відповідно до «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій». При цьому в автоматизованій системі закладаються правила кореспонденції

рахунків: наприклад, при отриманні товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) дебетуються рахунки запасів, а кредитуються рахунки 63 або субрахунки 631/632 залежно від виду постачальників [60]. Аналітична деталізація задається за договором, контрагентом, датою поставки та строками оплати.

У комп'ютерному середовищі ці правила автоматично підставляються: при створенні документа «Рахунок-на оплату постачальника» або «Акт приймання-передачі» програмний модуль вибирає з довідника контрагента і договору відповідний рахунок 63 (або субрахунок) та дату оплати. Це скорочує ручні помилки і забезпечує відповідність обліковим вимогам. У разі зміни умов договору чи появи авансу система перебазовує аналітику по субрахунках.

Аналітичний облік розрахунків з постачальниками в умовах комп'ютерної системи включає створення карток постачальників, договорів, реєстрів документів до оплати та звітів за строками оплати [1]. Наприклад, підприємство фіксує: номер договору з постачальником (зокрема зерна чи пакувальних матеріалів), дату поставки, суму зобов'язання, строк оплати, фактичну дату оплати, наявність авансу чи прострочення тощо. Така аналітика дозволяє вчасно виявити:

- частку заборгованості, строк оплати якої минув;
- середній термін погашення зобов'язань;
- використання авансових платежів і вплив їх на грошові потоки;
- валютні ризики (у разі операцій у валюті) та курсові різниці.

Аналітичні звіти можуть формуватися в системі за категоріями: «до 30 днів», «31-60 днів», «понад 60 днів», що дає керівництву підставу для прийняття управлінських рішень: наприклад, перенесення строку оплати, ведення переговорів зі знижками за швидку оплату, або обмеження авансування.

Для агропідприємства з великим обсягом постачання сировини, таких як зерно та комбікорм, автоматизований облік розрахунків з постачальниками має свої особливості:

- висока кількість постачальників сировини з нестабільними строками поставки та оплат;

- сезонність виробництва, що призводить до піків закупівель і використання авансів;
- необхідність контролю за якістю, кількістю і своєчасністю поставки (наприклад, зернових партій) з впливом на бухгалтерські записи [6].

У комп'ютерному середовищі це реалізується через інтеграцію: довідник договорів постачання → документ «Накладна/транспортна» → автоматичне проведення → контролюючий звіт «Залишки кредиторської заборгованості» → управлінські рішення. Такий шлях забезпечує:

- зменшення кількості прострочень та штрафних санкцій;
- оптимізацію грошових потоків за рахунок точного планування платежів;
- покращення аналітики для керівництва (наприклад, які постачальники найбільш своєчасні, які мають прострочки, чи варто змінити умови договору).

Комп'ютерне середовище забезпечує єдність фінансового та податкового обліку, що є вирішальним для агропідприємства [63].

- Автоматизація ПДВ: Система автоматично створює записи в Реєстрі отриманих податкових накладних (Дт 644/641), що базуються на первинному документі. Це забезпечує своєчасне включення ПДВ до податкового кредиту і запобігає штрафним санкціям за несвоєчасну реєстрацію податкових документів.

- Валютний контроль: При операціях через субрахунок 632 (розрахунки з іноземними постачальниками) програма автоматично розраховує курсові різниці на дату балансу та відображає їх на фінансових результатах (714/945), гарантуючи дотримання П(С)БО 21.

- Інформаційна безпека: Автоматизовані системи забезпечують резервне копіювання даних та розмежування прав доступу між користувачами. Це захищає облікову інформацію від втрати, несанкціонованого доступу та зловживань із боку персоналу.

Отже, для автоматизації процесу управління взаємовідносинами з постачальниками СП ТОВ «Нива Переяславщини» впроваджує SRM-системи, які забезпечують низку переваг [11]. Зокрема, вони сприяють спрощенню процесу закупівель, що дозволяє скоротити кількість персоналу, задіяного у

відповідному функціональному напрямі. Впровадження SRM-рішень також забезпечує зменшення тривалості закупівельного та логістичного циклів, підвищення швидкості документообігу, а також мінімізацію ризиків і витрат, пов'язаних з організацією закупівельної діяльності. Завдяки інтегрованим аналітичним інструментам створюються умови для повноцінного аналізу потреб підприємства в матеріально-технічних ресурсах, а також для залучення додаткових джерел їх постачання. Важливою перевагою є можливість інтеграції постачальників у внутрішні бізнес-процеси підприємства, що сприяє зростанню ефективності співпраці, зокрема через електронний обмін даними та оперативне коригування умов поставок у режимі онлайн. Крім того, SRM-системи дозволяють формувати базу даних і статистику, необхідну для оцінки ефективності закупівель та планування майбутніх потреб [9]. Створення єдиного реєстру постачальників забезпечує можливість порівняння комерційних пропозицій і об'єктивної оцінки умов співробітництва. Інструменти управління ланцюгом постачання, інтегровані в SRM-систему, сприяють підвищенню лояльності постачальників, формуванню довгострокових партнерських відносин, а також забезпечують прозорість закупівель для внутрішнього та зовнішнього аудиту. Також, такі системи підвищують рівень контролю за витратами та легко інтегруються з ERP-рішеннями, вже впровадженими на підприємстві.

Таким чином, цифровізація обліку та аналізу передбачає, передусім, використання спеціалізованого програмного забезпечення, аналітичних платформ, хмарних сервісів (BAS, Qlik Sense, Tableau тощо), електронних таблиць Excel, ERP-систем для управління підприємствами, Blockchain-технологій.

Впровадження ERP-систем (зокрема BAS ERP) забезпечує інтеграцію облікових модулів з управлінськими, логістичними та аналітичними блоками, що дозволяє здійснювати наскрізний контроль за дебіторською та кредиторською заборгованістю [12]. Завдяки цифровим інструментам обліку стає можливим автоматизоване формування реєстрів розрахунків, генерація бухгалтерських

проводок, моніторинг строків оплати та своєчасне виявлення прострочених зобов'язань.

Аналітична складова цифровізації обліку та управління розрахунками з постачальниками реалізується через застосування ВІ-платформ, таких як Power BI, Tableau та QlikView. Ці інструменти забезпечують візуалізацію динаміки розрахунків, побудову моделей прогнозування грошових потоків, а також оцінку платоспроможності контрагентів і ризиків неплатежів. Інтеграція з CRM-системами дозволяє враховувати історію взаємодії з постачальниками, що сприяє підвищенню якості управлінських рішень. Важливим компонентом цифрової трансформації є впровадження електронного документообігу (EDO), який забезпечує юридичну значимість електронних актів, рахунків і договорів, скорочує час їх обробки та мінімізує ризики втрати інформації [11].

Цифровізація облікових процесів сприяє дотриманню принципів прозорості та відповідності чинним нормативним вимогам. Інтегровані в облікове програмне забезпечення системи внутрішнього контролю дозволяють автоматично виявляти порушення, дублікати та невідповідності між умовами договорів і фактичними платежами. В умовах міжнародної інтеграції цифрові рішення забезпечують узгодженість облікових процедур зі стандартами фінансової звітності, зокрема IFRS і GAAP, а також з вимогами податкового законодавства.

Для підвищення ефективності управління розрахунками з постачальниками пропонуємо використовувати інтегровану модель взаємодії SRM-ERP-облікових систем, яка забезпечує наскрізний облік, аналітику та автоматизований контроль усіх етапів договірно-розрахункового процесу (рис. 2.1).

У межах моделі SRM-система відповідає за управління відносинами з постачальниками, ERP – за планування й узгодження ресурсних потоків, а обліковий модуль – за відображення господарських операцій і фінансовий контроль. Застосування цієї моделі дозволяє сформувати єдиний цифровий

контур управління зобов'язаннями підприємства, забезпечуючи прозорість, своєчасність та аналітичну підтримку управлінських рішень.

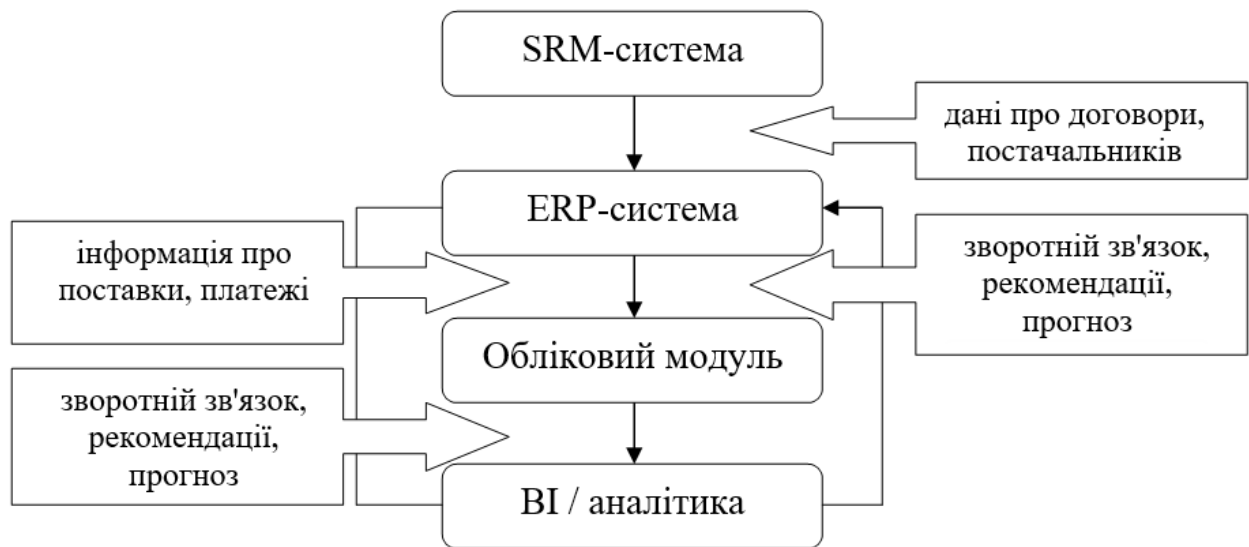

Рис. 2.1 Модель інтеграції SRM-ERP-облікових систем у процесі розрахунків з постачальниками

Таким чином, цифровізація обліку та аналізу розрахунків з постачальниками і підрядниками є ключовим чинником підвищення фінансової дисципліни, зниження ризиків та забезпечення сталого розвитку підприємства. Вона трансформує традиційні підходи до обліку в інтегровану систему управління фінансами, що базується на даних, автоматизації та аналітиці.

Таким чином, використання комп'ютерного середовища перетворює облік розрахунків на систему раннього попередження про фінансові ризики, дозволяючи керівництву СП ТОВ «Нива Переяславщини» не просто фіксувати факт, а й активно впливати на грошові потоки, зменшуючи прострочення та оптимізуючи оборотний капітал.

Висновки до розділу 2

Проведене дослідження обліку розрахунків з постачальниками на прикладі СП ТОВ «Нива Переяславщини» показало, що ефективна організація облікових процесів є ключовим чинником забезпечення фінансової стабільності

та платоспроможності підприємства. Результати аналізу свідчать, що підприємство має розвинену матеріально-технічну базу, стабільну структуру активів і зобов'язань, а також дотримується вимог чинного законодавства у сфері бухгалтерського обліку та звітності. Система управління розрахунками побудована на чіткому документальному оформленні операцій, контролі за своєчасністю платежів і підтримці договірної дисципліни з контрагентами.

Організація синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з постачальниками у СП ТОВ «Нива Переяславщини» базується на використанні рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» та відповідних субрахунків, що забезпечує деталізацію зобов'язань за кожним контрагентом і договором. Впровадження автоматизованої облікової системи BAS Бухгалтерія дозволило підприємству значно підвищити точність і оперативність облікових даних, мінімізувати ризики помилок та покращити контроль за кредиторською заборгованістю. Використання електронних реєстрів, інтегрованих довідників постачальників і автоматичного формування бухгалтерських проведення сприяє раціоналізації документообігу й ефективному управлінню фінансовими потоками.

Отже, облік розрахунків з постачальниками у СП ТОВ «Нива Переяславщини» характеризується системністю, комплексністю та високим рівнем автоматизації, що відповідає сучасним вимогам ведення бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. Раціональне поєднання традиційних методів бухгалтерського обліку з інформаційними технологіями забезпечує підприємству можливість оперативного прийняття управлінських рішень, підтримання належного рівня ліквідності та підвищення ефективності господарської діяльності.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗРАХУНКАМИ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

3.1. Методика проведення аналізу розрахунків з постачальниками

Аналіз розрахунків з постачальниками є важливим елементом системи управління зобов'язаннями підприємства та забезпечує оцінку ефективності взаємодії з контрагентами, дотримання договірних умов та формування оптимальної платіжної політики. Метою аналізу є всебічне дослідження обсягів, структури, динаміки та своєчасності проведення розрахункових операцій з постачальниками для виявлення відхилень, ризиків та резервів підвищення ефективності.

У теоретичному аспекті система розрахунків з постачальниками розглядається як система взаємних грошових зобов'язань, що виникають у процесі постачання товарно-матеріальних цінностей, виконання робіт або надання послуг. Згідно з вимогами НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», такі зобов'язання відображаються у складі поточних зобов'язань і обліковуються на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Аналітичний облік ведеться у розрізі кожного постачальника, договору та окремої господарської операції [17].

Теоретично аналіз розрахунків спрямований на вирішення таких основних завдань:

- визначення загального обсягу та структури розрахунків з постачальниками;
- оцінка відповідності розрахунків умовам договорів і графіку платежів;
- дослідження своєчасності проведення оплат за отримані ресурси;
- аналіз ступеня залежності підприємства від окремих постачальників;
- виявлення невідфактурованих поставок, сум авансів та операцій із відстрочкою платежу;

- дослідження впливу валютних курсів на розмір зобов'язань (у разі розрахунків в іноземній валюті);
- оцінка ефективності використання коштів у процесі розрахунків.

Методика аналізу розрахунків базується на використанні системи облікових та позаоблікових джерел інформації, серед яких:

- реєстри синтетичного обліку за рахунком 63;
- аналітичні відомості за постачальниками;
- журнали-ордери, оборотно-сальдові відомості;
- договори поставки з визначеними умовами оплати;
- первинні документи (накладні, акти виконаних робіт, рахунки-фактури);
- графіки платежів, платіжні доручення;
- внутрішні реєстри обліку розрахунків [18].

Комплексність аналізу забезпечується використанням як кількісних даних (сумових показників), так і якісних характеристик співпраці з постачальниками.

Аналіз розрахунків з постачальниками включає декілька процедур та методичних підходів. Найбільш розповсюджені етапи аналізу такі:

1. Формування вихідної інформації - дані бухгалтерського обліку (синтетичні та аналітичні дані за рахунками 63, субрахунками 631, 632 тощо) ;
2. Класифікація заборгованості - за категоріями контрагентів (вітчизняні / іноземні), за видами товарів, робіт, послуг, за термінами виникнення чи погашення.
3. Оцінка терміновості розрахунків - визначення середнього строку заборгованості, частки простроченої заборгованості, коефіцієнтів оборотності.
4. Аналіз змін за періодом - динаміка збільшення чи зменшення заборгованості, порівняння з попереднім періодом, виявлення тенденцій.
5. Виявлення ризиків та проблем - наприклад, значні залишки заборгованості, збільшення частки простроченої заборгованості, валютні курсові ризики, невідфактуровані поставки.

6. Формування висновків та рекомендацій для управлінських рішень - на основі отриманих аналітичних даних виводяться управлінські рішення (зміна умов розрахунків, оптимізація строків, переукладання договорів тощо) [32].

Також до методики включаються розрахунки показників, наприклад, середній період погашення заборгованості, оборотність заборгованості (кількість днів). На підставі результатів аналізу можлива розробка коректувальних заходів у системі управління розрахунками з постачальниками.

До ключових ризиків належать:

- можливі затримки платежів через невідповідність графіку розрахунків;
- зростання обсягів невідфактурованих поставок;
- залежність від окремих постачальників;
- курсові ризики за валютними контрактами;
- ризики фінансових санкцій у разі несплати в установлений термін [17].

Для всебічного аналізу взаємовідносин з постачальниками використовуються такі ключові показники:

- Загальна сума кредиторської заборгованості перед постачальниками на кінець звітного періоду.
- Частка заборгованості, строк оплати за якою минув договірний чи законодавчий термін.
- Середній термін погашення заборгованості перед постачальниками (в днях).
- Коефіцієнт оборотності заборгованості (наприклад, показник того, скільки разів заборгованість була погашена за певний період).
- Частка авансів, виданих постачальникам / підрядникам у загальній сумі заборгованості.
- Розміри курсових різниць (у випадку розрахунків в іноземній валюті). Наприклад, згідно НП(С)БО 21, курсові різниці визнаються за монетарними зобов'язаннями.

Для підвищення ефективності управління фінансовими потоками на підприємстві систематично здійснюється аналіз стану та динаміки кредиторської заборгованості, який охоплює:

- структуру зобов'язань за видами постачальників (вітчизняні, іноземні, сезонні постачання сировини);
- динаміку погашення боргів за попередні періоди;
- розрахунок коефіцієнтів платоспроможності та оборотності кредиторської заборгованості [10].

У процесі аналізу використовується така система показників (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

Показники оцінки та аналізу кредиторської заборгованості підприємства

Показник	Формула розрахунку	Економічний зміст
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Коб)	$K_{об} = \frac{СД}{КЗ_{сер}}$	Показує кількість оборотів, яку здійснює кредиторська заборгованість протягом року
Середній строк погашення кредиторської заборгованості (Ткр)	$T_{кр} = \frac{360}{K_{об}}$	Характеризує середню тривалість одного обороту кредиторської заборгованості
Частка простроченої заборгованості (Чпр)	$Ч_{пр} = \frac{КЗ_{простр}}{КЗ_{заг}} * 100\%$	Визначає частку зобов'язань, що не були погашені в строк

(де СД - собівартість реалізованої продукції, КЗсер - середня величина кредиторської заборгованості за період).

Для моніторингу розрахунків у товаристві використовується реєстр розрахунків із постачальниками, де зазначаються:

- дата постачання;
- номер і дата рахунка-фактури;
- сума зобов'язання;
- строк і фактична дата оплати;
- відхилення від графіка;

- примітки щодо застосування штрафних санкцій або відстрочення платежу [14].

Ефективне управління розрахунками з постачальниками є ключовим елементом фінансової політики підприємства, оскільки забезпечує безперебійність виробничого процесу, оптимізацію грошових потоків та зменшення ризиків неплатоспроможності. У сучасних умовах господарювання, що характеризуються високою мінливістю зовнішнього середовища, воєнними ризиками та зростанням вартості ресурсів, значення аналітичних моделей управління розрахунками з постачальниками суттєво зростає. Вони дають можливість підприємству не лише здійснювати контроль поточного стану розрахунків, а й прогнозувати майбутні зобов'язання, своєчасно реагувати на їх зміни, моделювати альтернативні сценарії розвитку подій.[25]

Аналітичне забезпечення обліку розрахунків з постачальниками передбачає створення системи аналітичних реєстрів, карток субконтів, звітів, які дозволяють здійснювати моніторинг та прогнозування. Наприклад, у картці субконтрагента відображаються: договір, дата поставки, сума зобов'язання, графік оплати, фактична дата оплати, залишок заборгованості, наявність прострочення. Як зазначає дослідження, відсутність деталізації - наприклад, облік лише за субрахунком 631 без розподілу за договорами - обмежує управлінські можливості підприємства.

До аналітичних моделей управління можуть належати:

- реєстр документів до сплати - список рахунків-надісланих постачальникам з термінами оплати;
- таблиця строків розрахунків - групування за строками: до 30 днів, 31-60 днів, понад 60 днів;
- моніторинг кредиторської заборгованості у розрізі постачальників - частка боргу кожного постачальника у загальній сумі;
- аналіз графіку оплати - порівняння плану погашення з фактичними датами;

- оцінка курсозалежних зобов'язань - якщо здійснюються зовнішньоекономічні операції, використовуючи НП(С)БО 21, оцінюються курсові різниці, які можуть впливати на суму заборгованості.

Аналітичні моделі дозволяють трансформувати первинні дані в інструмент для прийняття управлінських рішень. У рамках дослідження можуть бути застосовані такі моделі:

1. Модель класифікації за строками погашення

Ця модель передбачає групування поточної заборгованості за часовими інтервалами. Типова структура наведена у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

Класифікація розрахунків за строками погашення

Інтервал строків	Сума боргу, тис. грн	Частка, %	Характеристика
До 30 днів	Нормальний цикл оплати
31–60 днів	Потребує контролю
61–90 днів	Підвищений ризик
Понад 90 днів	Прострочення, можливі санкції

Ця модель широко використовується у міжнародній практиці і дає змогу визначити якість заборгованості та ефективність виконання договірних зобов'язань [54].

2. Модель ABC/XYZ-аналізу постачальників

ABC-аналіз ранжує постачальників за обсягами поставок, XYZ – за стабільністю співпраці.

ABC-групування:

- А-група – стратегічні постачальники (до 20% постачальників, але 70–80% цінностей);
- В-група – постачальники середньої важливості;
- С-група – постачальники з незначними обсягами.

XYZ-групування:

- Х – постачальники зі стабільним графіком розрахунків;
- Y – середня варіація строків;

- Z – нестабільні.

Комбінована модель AX, BY, CZ дозволяє формувати диференційовану політику взаєморозрахунків.

3. Модель оцінювання надійності постачальників

Критерії:

- дотримання строків оплати і постачання;
- частка прострочених поставок;
- цінова політика;
- якість товарів;
- гнучкість та реакція на зміни ринку.

Рейтинг формується за бальною шкалою, що сприяє ухваленню рішень про пролонгацію контрактів, перегляд умов оплати або пошук альтернативних постачальників.

4. Модель аналізу графіка оплат

Модель ґрунтується на зіставленні планового графіка платежів із фактичним виконанням. Обов'язкові показники:

- відхилення за строками оплати;
- сума недоплачених рахунків;
- план-факт аналіз днів прострочення.

5. Модель курсових різниць у зовнішньоекономічних розрахунках

У разі зовнішньоекономічних контрактів розрахунки підлягають переоцінці за правилами НП(С)БО 21. Курсові різниці впливають на суму заборгованості, витрати чи доходи підприємства (табл. 3.3).

Таблиця 3.3.

Аналітика курсових різниць [55]

Показник	Значення	Вплив
Офіційний курс на дату визнання	...	Базова оцінка зобов'язання
Курс на дату балансу	...	Переоцінка зобов'язання
Дельта курсу	...	Формує дохід або витрати

6. Модель прогнозування розрахунків з постачальниками

Модель використовує екстраполяцію історичних даних.

$$\Delta_{\text{сер}} = \frac{(Y_{t-1} - Y_{t-2}) + (Y_t - Y_{t-1})}{2}$$

$$Y_{\text{прогнозне}} = Y_t + \Delta_{\text{сер}}$$

Трендова модель дає можливість оцінити майбутні потреби в фінансових ресурсах та планувати грошові потоки.

7. Модель оптимізації розрахунків

Мета моделі – визначити оптимальне співвідношення:

- авансових платежів,
- розрахунків з відстрочкою,
- постачальників, що працюють на умовах комерційного кредиту.

Застосування моделі дозволяє зменшити навантаження на ліквідність і підвищити оборотність капіталу.

Аналітична інформація стає підґрунтям для прийняття рішень: зміни строків оплати, введення авансових платежів, переговори про дисконт або відстрочку, оптимізація частки авансів, відбір надійних постачальників із кращими умовами. Як зауважують автори, такий підхід сприяє підвищенню ефективності управління кредиторською заборгованістю та фінансової стійкості підприємства.

Аналітичні моделі управління розрахунками з постачальниками формують цілісну систему, яка забезпечує своєчасний моніторинг, оцінку та прогнозування стану заборгованостей підприємства. Використання таких моделей дозволяє:

- своєчасно ідентифікувати прострочені розрахунки;
- оптимізувати структуру кредиторської заборгованості;
- ухвалювати обґрунтовані рішення щодо зміни умов договорів;
- підвищувати ефективність взаємодії з постачальниками;
- забезпечувати стабільність грошових потоків і фінансову стійкість підприємства [25].

Таким чином, аналітичні моделі є невід’ємною складовою сучасної системи обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками з

постачальниками та дозволяють підприємству адаптуватися до змін економічного середовища та підтримувати ефективність господарської діяльності

3.2. Аналіз стану розрахунків з постачальниками

У процесі діяльності підприємства важливого значення набуває оцінка рівня платоспроможності та ефективності управління розрахунками з постачальниками, оскільки своєчасне виконання зобов'язань визначає безперервність виробництва, стабільність договірних відносин та фінансову стійкість підприємства. Для проведення аналізу використано дані фінансової звітності СП ТОВ «Нива Переяславщини» за 2022–2024 роки. Основні показники наведено у таблицях 3.4.

Таблиця 3.4.

Розрахунок та аналіз платоспроможності СП ТОВ «Нива Переяславщини»

№ п/п	Показники	Роки			Відхилення 2023 р. від 2022р.+,-.	Відхилення 2024 р. від 2023р.+,-.
		2022 р.	2023р.	2024р.		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Платіжні засоби:					
a.	Запаси:	810078	958870	1011961	148792	53491
b.	Грошові кошти та їх еквіваленти	14149	426728	49199	412579	-377529
c.	Разом платіжних засобів	824227	1385598	1061160	561371	-324438
2.	Платіжні зобов'язання:					
a.	Короткострокові кредити банків	256480	60000	132667	-196480	72667
b.	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	89083	62437	177670	-26 646	115233
c.	Поточні зобов'язання за розрахунками:					
d.	- з бюджетом	38876	35210	12005	-3666	-23205
e.	- зі страхування	4917	5766	7096	849	1330
f.	- з оплати праці	18127	21323	25183	3196	3860
g.	- з учасниками	858516	1495017	1488145	636501	-6872

Продовження таблиці 3.4.

h.	Інші поточні зобов'язання	3125385	3248203	3605277	122818	357074
i.	Разом платіжних зобов'язань	4404216	4942062	5462147	537846	520085
3.	Перевищення:					
a.	платіжних засобів					
b.	платіжних зобов'язань	3579989	3556464	4400987	X	X
4.	Коефіцієнт платоспроможності	0,187	0,280	0,194	X	X

Аналіз платіжних засобів і платіжних зобов'язань підприємства за 2022–2024 роки показав, що загальний обсяг платіжних засобів поступово зростає, головним чином за рахунок збільшення запасів та грошових коштів. Дебіторська заборгованість коливалася протягом періоду, що свідчить про необхідність контролю за строками її погашення та ефективного управління розрахунками з контрагентами.

Водночас платіжні зобов'язання підприємства залишаються вищими за наявні платіжні засоби, що вимагає раціонального планування грошових потоків та управління кредиторською заборгованістю. Підприємство забезпечує стабільне фінансове функціонування за рахунок балансування активів і зобов'язань, проте спостерігається потреба у підвищенні ліквідності для своєчасного виконання поточних зобов'язань.

Коефіцієнт платоспроможності свідчить про недостатність ліквідних активів для повного покриття короткострокових зобов'язань, однак підприємство зберігає фінансову стійкість завдяки наявності запасів і дебіторської заборгованості, що забезпечує можливість виконання господарських операцій у встановлені строки.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками займають суттєве місце у фінансовій діяльності СП ТОВ "Нива Переяславщини", оскільки безпосередньо впливають на стан ліквідності та фінансової стійкості підприємства. У процесі аналізу за 2023–2024 роки було проведено розрахунок основних аналітичних показників, що характеризують динаміку та структуру розрахунків (табл. 3.5)

Таблиця 3.5

**Аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками на СП ТОВ
"Нива Переяславщини" за 2023–2024 рр**

Показник	2023 рік	2024 рік	Відхилення (+/-)
Коефіцієнт оборотності КЗ	2,86	2,41	-0,45
Період погашення КЗ, днів	127,6	151,5	+23,9
Коефіцієнт покриття КЗ	0,35	0,42	+0,07
Співвідношення ДЗ та КЗ	0,33	0,30	-0,03

Аналіз показників свідчить про певні зміни у розрахунках СП ТОВ «Нива Переяславщини» з постачальниками протягом 2023–2024 років. Зниження коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості з 2,86 до 2,41 свідчить про уповільнення обороту зобов'язань, що підтверджується збільшенням періоду погашення кредиторської заборгованості на 23,9 днів. Водночас коефіцієнт покриття КЗ зріс з 0,35 до 0,42, що вказує на деяке покращення здатності підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання власними коштами. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей знизилося з 0,33 до 0,30, що свідчить про переважання зобов'язань перед постачальниками над сумами, що підлягають отриманню від клієнтів.

Проведений аналіз демонструє, що підприємство зберігає стабільну фінансову дисципліну у розрахунках із контрагентами, хоча спостерігається певне уповільнення обороту кредиторської заборгованості. Це не створює критичних загроз для платоспроможності, проте для підвищення фінансової стійкості доцільно активніше контролювати строки оплати постачальникам та оптимізувати процеси стягнення дебіторської заборгованості.

Отже, комплексне дослідження показало загалом стабільну фінансову ситуацію на підприємстві з невеликими ризиками затримок у розрахунках через збільшення відстрочок платежів. Розраховані коефіцієнти дозволяють оцінити ефективність фінансової політики компанії та забезпечують базу для прийняття управлінських рішень щодо подальшого підвищення ліквідності та фінансової стійкості.

Узагальнені показники динаміки фінансових результатів СП ТОВ «Нива Переяславщини» за 2022–2024 роки наведено в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

**Аналіз динаміки фінансових результатів СП ТОВ «Нива
Переяславщини»**

Показники	Сума, тис. грн.			Відхилення 2024р. Від 2022р., тис грн
	2022	2023	2024	
1	2	3	4	5
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	3514390	4531760	4271372	757982
Собівартість реалізованої продукції	3410968	4488872	4039573	628605
Валовий прибуток (збиток)	103422	42888	231799	128377
Інші операційні доходи	1379010	1642320	1218915	-160095
Інші операційні витрати	116285	93654	89418	-26867
Інші доходи	0	0	0	
Інші витрати	1374157	0	0	-1374157
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	1260871	1445215	1166181	-94690
Фінансовий результат до оподаткування	(340189)	1064163	283850	624039
Чистий фінансовий результат	(340189)	1064163	2 025	342214

Аналіз фінансових результатів підприємства за 2022–2024 роки свідчить про зростання чистого доходу та валового прибутку, що вказує на покращення ефективності виробничої діяльності та управління собівартістю продукції.

Водночас спостерігається зниження інших операційних доходів та прибутку від операційної діяльності, що може свідчити про зменшення надходжень від додаткових джерел або вплив одноразових витрат у 2024 році.

Фінансовий результат до оподаткування та чистий фінансовий результат у 2024 році залишаються позитивними, що демонструє здатність підприємства забезпечувати прибуткову діяльність, але вимагає подальшого контролю за операційними витратами для стабільного фінансового стану.

Аналіз розрахунків за 2022–2024 рр. показав, що у структурі короткострокових зобов'язань найбільшу частку займає саме кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги - понад 82% у 2024 р. Це свідчить про

активне використання короткострокового комерційного кредиту, що є типовим для підприємств харчової промисловості.

Темпи зростання кредиторської заборгованості випереджають темпи зростання дебіторської, що може свідчити про певне уповільнення розрахунків із постачальниками. Зокрема, середній строк погашення кредиторської заборгованості у 2024 р. збільшився з 33 до 41 дня, що є допустимим показником за умови своєчасної виплати заробітної плати та податків.

Для зниження ризиків накопичення простроченої заборгованості на підприємстві застосовується система автоматичного сповіщення про наближення термінів платежів, а також проводиться щомісячний звіт взаєморозрахунків з основними контрагентами.

Крім того, СП ТОВ «Нива Переяславщини» активно використовує авансові платежі для стратегічних постачальників зернової та олійної сировини, що дозволяє забезпечити безперебійність виробництва та отримати знижки на сировину. Частка авансів у загальній сумі кредиторської заборгованості у 2024 р. становила близько 7%, що є оптимальним значенням для підприємства даної галузі.

Підприємство також приділяє увагу валютним розрахункам у межах зовнішньоекономічних контрактів. Облік таких операцій ведеться згідно з вимогами НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». Курсові різниці відображаються на рахунку 945 «Втрати від операційної курсової різниці» або 714 «Дохід від операційної курсової різниці» залежно від напрямку коливань курсу.

За результатами проведеного аналізу розрахунків із постачальниками та підрядниками за 2022–2024 роки встановлено, що підприємство дотримується стабільної фінансової політики у сфері взаєморозрахунків із контрагентами. Зокрема, сума кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги зросла з 26 398 тис. грн у 2022 р. до 43 717 тис. грн у 2024 р., що становить приріст на 65,6%. Така тенденція зумовлена збільшенням обсягів виробництва та

розширенням кола постачальників зернової, борошномельної та харчової сировини.

Разом із тим, коефіцієнт платоспроможності зріс з 1,12 у 2022 р. до 1,3 у 2024 р., що свідчить про підвищення здатності підприємства своєчасно погашати короткострокові зобов'язання. Позитивним є також зростання чистого фінансового результату з 880 тис. грн у 2022 р. до 2025 тис. грн у 2024 р., що підтверджує ефективність управління оборотними коштами.

Середній строк погашення кредиторської заборгованості у 2024 р. становив 41 день, що відповідає оптимальному рівню для підприємств харчової галузі. Частка простроченої заборгованості у загальній структурі кредиторської заборгованості не перевищує 2%, що свідчить про високу дисципліну розрахунків із постачальниками.

Система обліку на СП ТОВ «Нива Переяславщини» побудована з використанням аналітичного обліку за кожним контрагентом і договором, що дозволяє ефективно контролювати стан розрахунків і формувати управлінські рішення щодо строків оплати, використання авансів і відстрочок. Автоматизація процесів обліку, впровадження реєстру зобов'язань і щомісячна звірка даних забезпечують достовірність облікової інформації та своєчасність платежів.

Отже, можна зробити висновок, що підприємство має налагоджену систему організації обліку та аналізу розрахунків із постачальниками, яка сприяє підтриманню належного рівня ліквідності, мінімізації фінансових ризиків і забезпеченню сталого розвитку виробничо-господарської діяльності.

У процесі управління розрахунками з постачальниками та замовниками важливим завданням є дослідження тенденцій зміни поточних зобов'язань підприємства. Це дозволяє оцінити рівень фінансової стійкості, своєчасність виконання договірних зобов'язань та прогнозувати майбутні потреби у фінансових ресурсах. Для цього застосовуються методи економіко-статистичного аналізу, зокрема побудова рівнянь тренду та визначення прогнозних значень.

Проаналізуємо динаміку поточних зобов'язань і забезпечень СП ТОВ «Нива Переяславщини» за 2020-2024 роки (табл. 3.7).

Таблиця 3.7.

**Динаміка поточних зобов'язань і забезпечень СП ТОВ «Нива
Переяславщини», тис. грн**

Роки	Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн	Умовне позначення часу	t^2	yt	$Y_{\text{розн.}}$	$y - \tilde{y}_t$	$(y - \tilde{y}_t)^2$
2020	1695	-2	4	-3390	873749	-872054	760478178916,0
2021	2992559	-1	1	-2992559	2176251,8	816307,2	666357444771,8
2022	3882113	0	0	0	3478754,6	403358,4	162697998850,6
2023	5013835	1	1	5013835	4781257,4	232577,6	54092340021,8
2024	5503571	2	4	11007142	6083760,2	-580189,2	336619507796,6
Разом	17393773,00	0,00	10	13025028	17393773	0	1980245470356,8

На основі статистичних даних за 2020–2024 роки було побудовано рівняння тренду, яке має вигляд

$$Y_x = 3478754,6 + 1302502,8 t$$

У цьому рівнянні перший компонент 3478754,6 є вільним членом і відображає базовий рівень показника у середині досліджуваного періоду, тоді як коефіцієнт при змінній часу 1302502,8 показує середній приріст поточних зобов'язань і забезпечень за кожен наступний рік. Таким чином, рівняння тренду характеризує стійку тенденцію зростання зобов'язань у часі.

Для оцінки точності моделі було визначено середньоквадратичне відхилення, яке становить 703605,97, що свідчить про середній розмір відхилення фактичних значень від розрахункових. Коефіцієнт варіації дорівнює 0,20, тобто 20%, що вказує на відносну стабільність динаміки та прийнятний рівень коливань навколо тренду. Похибка прогнозу визначена на рівні 670811,51, що дозволяє враховувати можливі відхилення при практичному використанні результатів.

Згідно з побудованим рівнянням тренду, прогнозне значення поточних зобов'язань і забезпечень на 2025 рік становить

$$Y_{2025} = 7386263,0 \text{ тис. грн}$$

З урахуванням довірчого інтервалу з ймовірністю 0,95 прогноз коливається в межах:

$$6715451,49 \leq Y_{2025} \leq 6715451,49$$

Значення коефіцієнта детермінації $R^2=0,8955$ свідчить про високий рівень адекватності моделі: понад 89% варіації фактичних значень пояснюється побудованим трендом. Це підтверджує доцільність використання даної моделі для прогнозування майбутніх значень показника та прийняття управлінських рішень у сфері фінансових розрахунків.

Отже, СП ТОВ «Нива Переяславщини» має готуватися до подальшого зростання обсягів розрахунків з постачальниками та замовниками, що потребує посилення контролю за фінансовими потоками та оптимізації структури зобов'язань для забезпечення платоспроможності.

Для наочного представлення динаміки поточних зобов'язань і забезпечень підприємства за період 2020-2024 років було побудовано графік, який відображає як фактичні значення показника, так і лінійну тенденцію його зміни. Це дозволяє візуалізувати характер зростання зобов'язань та оцінити ступінь відповідності реальних даних побудованій моделі.

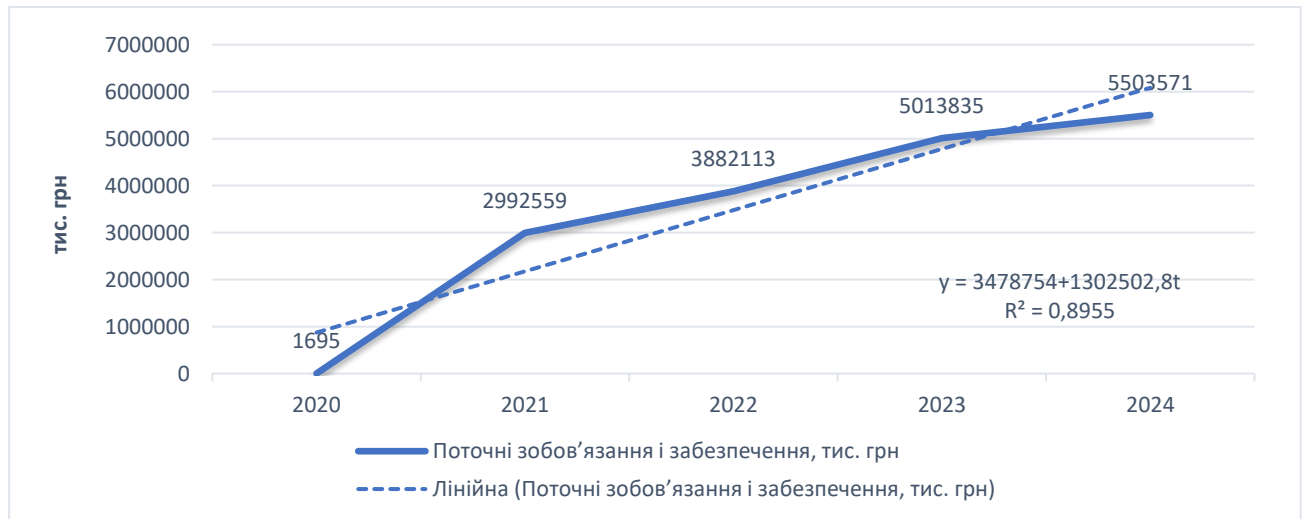

Рис. 3.1 Динаміка поточних зобов'язань і забезпечень СП ТОВ «Нива Переяславщини», 2020-2024 рр.

Отримані результати свідчать про стійку тенденцію зростання поточних зобов'язань підприємства у відносинах з постачальниками та замовниками. Це вимагає:

- посилення контролю за своєчасністю виконання договірних зобов'язань;
- оптимізації структури розрахунків;
- прогнозування майбутніх фінансових навантажень для забезпечення платоспроможності.

3.3. Узагальнення результатів аналізу та шляхи покращення розрахунків з постачальниками

Узагальнення результатів аналізу розрахунків з постачальниками є завершальним етапом дослідження, що забезпечує системне бачення ефективності організації взаєморозрахунків та їх впливу на фінансову стійкість підприємства. На основі проведених розрахунків формується комплексна оцінка стану кредиторської заборгованості, визначаються ключові тенденції її динаміки та виявляються проблемні аспекти у сфері управління зобов'язаннями.

Застосування методичних прийомів аналізу дозволяє не лише кількісно оцінити рівень платоспроможності та фінансової дисципліни, а й окреслити якісні характеристики взаємовідносин із постачальниками. Узагальнені результати створюють основу для розробки практичних рекомендацій щодо оптимізації структури кредиторської заборгованості, удосконалення механізмів контролю та підвищення ефективності управління розрахунками.

Таким чином, даний підрозділ спрямований на формування висновків за результатами проведеного аналізу та визначення шляхів покращення організації розрахунків з постачальниками, що має важливе значення для забезпечення стабільності фінансово-господарської діяльності підприємства.

На практиці аналіз розрахунків з постачальниками включає виконання таких процедур:

- Звірка розрахунків з постачальниками - підприємство здійснює періодичну (місячну, квартальну) звірку даних бухгалтерського обліку з даними

контрагентів: акти приймання-передачі, рахунки-фактури, накладні, платіжні доручення. Це дозволяє виявити переплати, невраховані поставки або претензії.

- Інвентаризація кредиторської заборгованості - відповідно до пункту 14 НП(С)БО 1 «Подання фінансової звітності» [10], а також внутрішніх процедур підприємства.

- Оцінка строковості - аналіз термінів погашення дозволяє виявити напрямки ризику і вплив на платоспроможність підприємства.

- Врахування валютних ризиків - у випадку розрахунків з нерезидентами або в іноземній валюті, підприємство має враховувати вимоги НП(С)БО 21 щодо перерахунку.

- Складання аналітичних реєстрів та звітів - з деталізацією за контрагентами, договорами, видами операцій. Аналітичні дані передаються управлінцям для прийняття рішень щодо оптимізації умов розрахунків, вибору форм розрахунків, строків, авансування тощо.

Зокрема, слід здійснювати аналіз структури заборгованості перед постачальниками та підрядниками. В розрізі цього доцільно здійснювати оцінку рівня ефективності розрахунків необхідно через аналіз структури та динаміки заборгованості перед постачальниками за останній період. Це дозволить виявити слабкі місця в системі платежів та визначити, які типи заборгованості є найбільш критичними [1]. В той же час, важливим аспектом в розрізі аналітичного базису розрахунків з постачальниками та підрядниками виступає аналіз термінів прострочення заборгованості та причин її виникнення (недостатність грошових ресурсів, неефективне планування платежів, помилки в обліку) [4].

Наступним фактором підвищення рівня ефективності розрахунків з постачальниками та підрядниками виступає аналіз договірної політики в контексті оцінки укладених договорів, через вивчення умов оплати, термінів поставок, можливості отримання знижок, а також додаткових комерційних знижок за своєчасність оплати товару. Удосконалення умов договорів може сприяти поліпшенню фінансового стану підприємства, оптимізації платежів та

підвищенню ліквідності [3]. Важливим елементом в обраній тематиці виступає оцінка рівня контролю за розрахунками з постачальниками.

Наступним елементом підвищення рівня ефективності розрахунків з постачальниками є впровадження у виробничий процес аналітичних інструментів для прогнозування платежів та моделювання грошових коштів. Це дозволить вчасно реагувати на можливі ризики невиконання зобов'язань та попереджати фінансові проблеми.

Сучасні інструменти базуються на автоматизації, штучному інтелекті (AI), машинному навчанні (ML) та аналітиці даних [28]. Основні категорії:

1. Автоматизація обробки інвойсів (Invoice Automation):

- Технології OCR (оптичне розпізнавання символів) та AI автоматично витягують дані з PDF, сканованих або електронних інвойсів.
- Автоматичне зіставлення інвойсів з замовленнями на закупівлю (PO matching: 2-way або 3-way) та квитанціями про отримання товарів.
- Приклади інструментів: Tipalti, MineralTree, HighRadius, Artsyl Tech.
- Переваги: Зменшення часу обробки з днів до годин, зниження помилок на 90%, автоматичне виявлення розбіжностей.

2. Електронні платежі та портали постачальників (Supplier Portals):

- Платформи для самообслуговування постачальників: завантаження інвойсів, відстеження статусу платежів.
- Інтеграція з електронними платежами (EFT, virtual cards).
- Переваги: Покращення відносин з постачальниками, скорочення запитів на статус, можливість ранніх платежів за знижки.

3. Аналітика та дашборди (AP Analytics & Dashboards):

- Реальний час моніторинг ключових метрик: Days Payable Outstanding (DPO), час обробки інвойсів, структура заборгованості за постачальниками, вікова структура (aging analysis).
- Прогнозування cash flow, виявлення трендів витрат.
- Інструменти з AI: Прогнозування ризиків постачальників, рекомендації щодо оптимізації платежів.

– Приклади: Power BI, Tableau, Qlik Sense (для аналізу дебіторської/кредиторської заборгованості), вбудовані в ERP-системи як SAP, Oracle, NetSuite.

4. Штучний інтелект та машинне навчання:

- Виявлення аномалій та шахрайства (anomaly detection).
- Автоматична класифікація витрат, прогнозування затримок платежів.
- Переваги: Зниження ризиків, оптимізація DPO для кращого управління оборотним капіталом.

5. Інтеграція з ERP-системами:

- Повна автоматизація від закупівлі до платежу (Procure-to-Pay, P2P).
- Приклади: JAGGAER, UiPath (RPA для автоматизації), Infosys BPM.

Етапи впровадження удосконалення наведені на рис. 3.2.

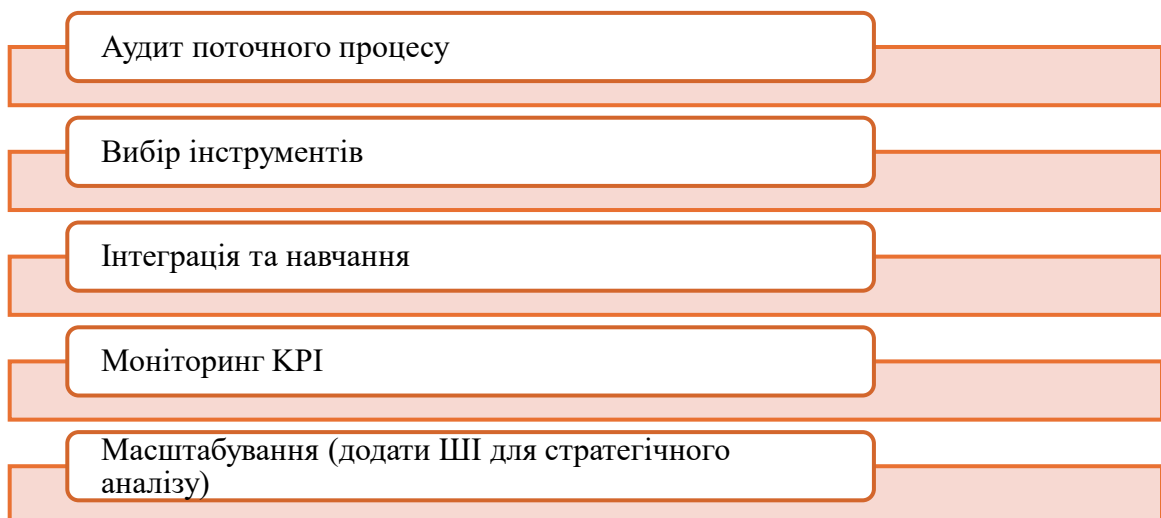

Рис. 3.2. Етапи впровадження удосконалення аналізу розрахунків з постачальниками [62]

Систематичне використання аналітичного базису виступає можливістю покращення взаєморозрахунків в цілому. Даний підхід передбачає проведення переговорів з ключовими постачальниками на предмет покращення умов співпраці, пролонгацію термінів оплати рахунків, надання додаткових знижок чи дисконтів. В даному контексті корисним може стати використання лізингової системи, факторингу чи використання банківських інструментів для прискорення взаєморозрахунків.

Під час аналізу розрахунків з постачальниками можуть бути виявлені такі типові проблеми та ризики:

- значна частка простроченої заборгованості, що підвищує ризик втрати лояльності постачальників та погіршення умов розрахунків;
- високий рівень авансування без гарантії своєчасного постачання, що підвищує фінансове навантаження на підприємство;
- невідповідність облікових даних і даних постачальників (без звірки взаєморозрахунків можуть бути переплати або невраховані поставки) ;
- ризики валютних коливань у разі розрахунків в іноземній валюті, що впливають на величину заборгованості через курсові різниці. Factor
- відсутність чіткої системи контролю за строками оплати, що може призводити до втрати знижок за швидку оплату, підвищення витрат на фінансування або штрафів.

На основі проведеного аналізу можуть бути сформульовані такі рекомендації для покращення управління розрахунками з постачальниками:

- впровадження або удосконалення системи моніторингу кредиторської заборгованості з автоматичним контролем строків оплати, нагадуванням і звітністю;
- встановлення чітких внутрішніх політик та процедур обліку розрахунків з постачальниками (включно з підрядниками): раціональний вибір субрахунків (наприклад, 631, 632), закріплення варіантів у наказі про облікову політику;
- регулярне проведення звірки взаєморозрахунків з постачальниками та ведення аналітики за кожним контрагентом;
- оцінка доцільності та умов авансових платежів - чи забезпечують вони вигідні умови постачання, чи створюють надмірну заборгованість;
- у випадку розрахунків в іноземній валюті - застосування коректного обліку курсових різниць відповідно до НП(С)БО 21 та включення оцінки валютного ризику у систему управління;

– встановлення охоплюючих показників ефективності управління розрахунками (наприклад, середній термін погашення, кількість днів прострочення, частка авансів) та їх регулярний моніторинг у рамках внутрішньої звітності.

У межах даного розділу здійснено всебічний аналіз системи розрахунків з постачальниками з точки зору обліково-аналітичного забезпечення. Проведено структурування вихідних даних бухгалтерського обліку, визначено методіку аналізу, виділено ключові показники, розглянуто практичні підходи, виявлено типові проблеми та сформульовано рекомендації. Отримані результати створюють надійну інформаційну базу для управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності управління розрахунками з постачальниками, оптимізації кредиторської заборгованості і забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Висновки до розділу 3

У результаті проведеного дослідження встановлено, що система розрахунків з постачальниками є важливою складовою фінансово-господарської діяльності підприємства та потребує належного обліково-аналітичного забезпечення. Вивчення теоретичних засад управління розрахунками дало можливість визначити сутність, завдання та інформаційні джерела аналізу, а також окреслити методичні підходи до оцінювання структури, динаміки та строків погашення зобов'язань. Сформульовані у підрозділі 3.1 засади методіки аналізу дозволили визначити комплекс показників і процедур, необхідних для здійснення ефективного контролю за станом взаєморозрахунків з постачальниками.

Проведений аналіз розрахунків СП ТОВ «Нива Переяславщини» за 2022–2024 роки засвідчив загальну тенденцію зростання платіжних зобов'язань підприємства у поєднанні з позитивною динамікою окремих фінансових показників. Зокрема спостерігається збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги на 65,6%, що пов'язано зі зростанням виробничих

обсягів і розширенням кола постачальників. Поряд із цим підприємство демонструє відносно стабільний рівень платоспроможності та дотримання строковості розрахунків, а частка прострочених зобов'язань не перевищує допустимих меж. Результати трендового аналізу підтвердили прогнозоване збільшення загального обсягу зобов'язань у майбутніх періодах, що потребує посиленої уваги до планування грошових потоків.

Аналіз аналітичних моделей управління розрахунками з постачальниками показав, що застосування класифікаційних, рейтингових, прогнозних та оптимізаційних моделей забезпечує більш глибоке розуміння структури зобов'язань та дає змогу формувати обґрунтовані управлінські рішення. Використання аналітичних реєстрів, ABC/XYZ-аналізу, моделі строковості заборгованості, оцінки курсових різниць та трендового прогнозування дозволяє мінімізувати ризики прострочених оплат, оптимізувати обсяги авансування, підвищити ефективність взаємодії з постачальниками й зберегти належний рівень ліквідності. Таким чином, отримані результати формують підґрунтя для подальшого удосконалення системи управління розрахунками та забезпечують зміцнення фінансової стійкості підприємства в умовах мінливого ринкового середовища.

ВИСНОВКИ

У ході проведеного дослідження організаційно-економічної характеристики СП ТОВ «Нива Переяславщини» був здійснений комплексний аналіз економічного потенціалу, фінансових результатів та динаміки ключових показників діяльності підприємства за 2022–2024 роки. Отримані результати дозволили сформувати цілісне уявлення про специфіку функціонування аграрного підприємства, його ресурсне забезпечення, ефективність використання активів і стан розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Передусім аналіз структури активів засвідчив, що підприємство працює з високою часткою оборотних активів, у складі яких провідну роль відіграють виробничі запаси, незавершене виробництво та готова продукція. Протягом 2022–2024 років обсяг запасів збільшився більш ніж на 21 %, що вказує на нарощування виробничої програми, але одночасно формує додаткове навантаження на оборотний капітал. Зростання залишків готової продукції у 2024 році може свідчити як про збільшення обсягів виробництва, так і про уповільнення темпів реалізації, що знижує швидкість обороту коштів. Аналіз оборотності запасів підтвердив наявність тенденції до подовження періоду їх обертання, що негативно впливає на ліквідність підприємства та підвищує ризики виникнення дефіциту грошових коштів.

Дослідження пасивів підприємства показало нарощення поточних зобов'язань, зокрема кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками. Її збільшення більше ніж на 65 % у 2024 році порівняно з 2022 роком свідчить, з одного боку, про розширення операційної діяльності, а з іншого - про посилення залежності підприємства від зовнішнього фінансування у формі комерційного кредиту. Така ситуація потребує посилення контролю за своєчасністю виконання зобов'язань, адже накопичення прострочених розрахунків може призвести до зниження платоспроможності та втрати ділової репутації.

Аналіз ліквідності показав, що коефіцієнт поточної ліквідності у 2024 році становив 0,24, а швидкої - ще нижче, що суттєво нижче нормативних

значень. Це свідчить про недостатність високоліквідних активів для покриття короткострокових зобов'язань та наголошує на потребі більш раціонального управління грошовими потоками. Наявність низької ліквідності вказує на високі фінансові ризики та можливі труднощі у своєчасному здійсненні розрахунків з контрагентами.

Динаміка фінансових результатів демонструє нестабільність прибутковості: якщо у 2023 році підприємство досягло найбільшого рівня рентабельності продажу, то у 2024 році спостерігається значне її зниження, що пов'язано з ростом собівартості реалізованої продукції, зменшенням маржинального прибутку та підвищенням витратного навантаження. Вказані тенденції формують необхідність оптимізації витрат, підвищення продуктивності ресурсів та впровадження елементів фінансового контролінгу.

Комплексний аналіз показників діяльності підприємства підтвердив, що управління розрахунками з постачальниками та підрядниками є важливим елементом його фінансової політики. Низький рівень ліквідності, погіршення оборотності запасів, а також зростання кредиторської заборгованості створюють фінансові ризики та потребують впровадження системного підходу до моніторингу стану розрахунків. Особливу увагу варто приділити оптимізації строків погашення зобов'язань, застосуванню методів прогнозування грошових потоків і підвищенню ефективності операційного циклу підприємства.

За результатами дослідження встановлено, що СП ТОВ «Нива Переяславщини» має достатній виробничий потенціал для стабільного функціонування, проте наявні фінансові дисбаланси та нестача ліквідних ресурсів вимагають удосконалення системи управління операційною діяльністю. Використання аналітичних моделей оцінки розрахунків, контроль оборотності активів та застосування інструментів фінансового планування сприятимуть зміцненню фінансової стійкості підприємства, забезпеченню своєчасності розрахунків з контрагентами та підвищенню ефективності його господарської діяльності.

Таким чином, проведений аналіз дозволив сформулювати науково обґрунтовані висновки щодо стану, проблемних аспектів та потенційних напрямів підвищення ефективності управління розрахунками СП ТОВ «Нива Переяславщини», що є важливою передумовою підвищення конкурентоспроможності та фінансової стабільності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аркатова І. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків із постачальниками. Science Online. 2020. № 12. С. 1–5. [С. 2–4 – діджиталізація документообігу]
2. Барановський О. І. Фінансова безпека підприємства. Київ : Ніка-Центр, 2017. 384 с.
3. Білецька І. М. Управління кредиторською заборгованістю підприємства. Фінанси України. 2019. № 4. С. 48–56.
4. Білоус О. С. Аудит ефективності діяльності підприємства. Київ : КНЕУ, 2020. 402 с.
5. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент. Київ : Ніка-Центр, 2019. 528 с.
6. Бойко І. М. Фінансовий механізм розвитку сільськогосподарських підприємств. Київ : КНЕУ, 2021. 392 с.
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : Рута, 2018. 912 с.
8. Верховна Рада України : офіційний портал законодавства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 13.11.2025).
9. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні. Київ : Лібра, 2017. 928 с.
10. Гончаренко О. Г. Управління оборотним капіталом аграрних підприємств. Агроінком. 2019. № 3. С. 41–46.
11. Григоренко Ю. В. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 312 с.
12. Давидов Г. М. Аудит : підручник. Київ : Алерта, 2019. 512 с.
13. Державна служба статистики України : офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 13.11.2025).
14. Економічний аналіз діяльності підприємств аграрного сектору / за ред. О. М. Тарасюк. Київ : КНЕУ, 2020. 348 с.
15. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 13.11.2025).

16. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 № 4196-IX (дата звернення: 13.11.2025).
17. Захаркін О. О. Управління фінансовою стійкістю підприємств аграрного сектору. Суми : СумДУ, 2020. 356 с.
18. Іванчук Н. В. Облік і контроль розрахунків з постачальниками. Бухгалтерський облік і аудит. 2020. № 12. С. 22–28.
19. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : постанова НБУ від 21.01.2004 № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04> (дата звернення: 13.11.2025).
20. Інструкція щодо заповнення Звіту про використання РРО: Наказ Мінфіну № 13 від 21.01.2016 (дата звернення: 13.11.2025).
21. Касич А. О. Управління фінансовими ресурсами підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2020. 412 с.
22. Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток аграрного ринку України. Ефективна економіка. 2013. № 10.
23. Ковальчук Н. О. Аналіз платоспроможності підприємства. Економічний простір. 2020. № 154. С. 112–118.
24. Конон Б. Характеристика сучасних методів аналізу поточних зобов'язань суб'єкта господарювання. Економічний аналіз. 2012. Випуск 11. С.23-26.
25. Костюк О. М. Організація внутрішнього аудиту на підприємстві. Київ : ЦУЛ, 2019. 304 с.
26. Кузьмін О. Є. Економіка підприємства. Львів : НУ «ЛП», 2018. 636 с.
27. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством. Київ : КНЕУ, 2020. 568 с.
28. Марченко Л. О. Фінансове планування на аграрних підприємствах. Агросвіт. 2021. № 4. С. 17–23.
29. Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності виробництва агропродовольчої продукції. Агросвіт. 2016. № 6. С. 23–28.

30. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text (дата звернення: 13.11.2025).
31. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051#Text (дата звернення: 13.11.2025).
32. Мельник О. С. Економічний аналіз кредиторської заборгованості в умовах моніторингу. Фінансовий дискурс. 2023. № 4. С. 120–130. [С. 125– 128 – динаміка та контрольні коефіцієнти]
33. Мельник Т. Г. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. Бухгалтерський облік і аудит. 2018. № 9. С. 32–39.
34. Міністерство аграрної політики та продовольства України : офіційний сайт. URL: <https://minagro.gov.ua> (дата звернення: 13.11.2025).
35. Міністерство фінансів України : офіційний сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua> (дата звернення: 13.11.2025).
36. Мних Є. В. Економічний аналіз. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 472 с.
37. Національний банк України : офіційний сайт. URL: <https://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 13.11.2025).
38. Огійчук М.Ф., Плаксієнко В.Я., Беленкова М.І. та ін. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. За ред. проф. Огійчука М.Ф. 2009. – 1056 с
39. Павлов В. І. Фінансова стабільність підприємства. Харків : Інжек, 2019. 344 с.
40. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» : наказ Мінфіну України від 08.10.1999 № 237.
41. П(С)БО 11 «Зобов'язання» : наказ Мінфіну України від 31.01.2000 № 20.
42. П(С)БО 16 «Витрати» : наказ Мінфіну України від 31.12.1999 № 318.

43. Петрук О. М. Облік і аудит розрахунків із контрагентами. Чернівці: Рута, 2018. [С. 120–125 – аудит проведень]
44. Пилипенко С. М. Управління витратами підприємства. Київ : ЦУЛ, 2018. 368 с.
45. План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція до нього: Наказ Мінфіну № 291 від 30.11.1999 (дата звернення: 13.11.2025).
46. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI.
47. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств. Київ : КНЕУ, 2018. 572 с.
48. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Мінфіну України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення: 13.11.2025).
49. Постанова НБУ № 162 від 29.07.2022 (про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22> (дата звернення: 13.11.2025).
50. Постанова НБУ № 590 від 28.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0590500-12> (дата звернення: 13.11.2025).
51. Порядок ведення податковими органами оперативного обліку податків, зборів, платежів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Наказ Мінфіну № 5 від 12.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0221-21> (дата звернення: 13.11.2025).
52. Порядок обліку платників єдиного внеску: Наказ Мінфіну № 308 від 03.03.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1540-14>
53. Рибалко О. М., Бондаренко А. В. Облік кредиторської заборгованості та її аналіз. Проблеми економіки. 2022. № 3. С. 137–142.
54. Руденко М. В. Дебіторська та кредиторська заборгованість: облік і аналіз. Вісник ХНАУ. 2018. № 2. С. 87–94.
55. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства. Київ : Знання, 2018. 662 с.

56. Савченко В. Ф. Економічна безпека підприємств. Харків : Фактор, 2018. 420 с.
57. Тарасенко Н. В. Аудит : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2017. 344 с.
58. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Київ : КНЕУ, 2019. 514 с.
59. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV.
60. Чумаченко М. Г. Контролінг у системі управління підприємством. Київ : КНЕУ, 2019. 412 с.
61. Швець В. Г. Бухгалтерський облік в аграрному секторі. Київ : Урожай, 2017. 496 с.
62. Школьник І. О. Фінансовий аналіз. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
63. Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. 2013. Вип. 148. С. 31–34.
64. Anatolii Shysh, Olga Ievsieieva; Halyna Matskiv; Nataliia Raiter; Oleksandr Momot. The Use of Big Data in Corporate Accounting and Data Analysis: Opportunities and Challenges. *Data and Metadata*, Vol. 3 (2024). <https://doi.org/10.56294/dm2024430>
(<https://dm.ageditor.ar/index.php/dm/article/view/262/166>)
65. Bieliaieva N., Krushelnytskyi M., Voliak L., Sova O., Usata N. From survival to business prosperity: the financial aspect of managing an organization in a crisis. *Independent Journal of Management & Production*. (2020). Volume 11, Issue 9 (Special Edition. Nov. Baltic States). DOI: 10.14807/ijmp.v11i9.1414 .

ДОДАТКИ

Фінансова звітність за 2022 рік

Підприємство	СП ТОВ "Нива Переяславщини"
Код ЄДРПОУ	25564175
Дата та час подачі звіту	2/21/2023 12:19
Керівник	Шакель Віталій
Головний бухгалтер	Лесь Василь Михайлович
Вид економічної діяльності	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
Телефон	0456728192
КАТОТГГ	UA32040150010073174
Середня кількість працівників	1473

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2022 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	401	244
Первісна вартість	1001	2097	2141
Накопичена амортизація	1002	-1696	-1897
Незавершені капітальні інвестиції	1005	541859	331151
Основні засоби	1010	2747512	3023949
Первісна вартість	1011	3716644	4248479
Знос	1012	-969132	-1224530
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	304523	445344
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	27065	27065
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	40577	46435
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	3661937	3874188
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	850100	810078
Виробничі запаси	1101	508737	447651
Незавершене виробництво	1102	44589	47669
Готова продукція	1103	295214	302925
Товари	1104	1560	11833
Поточні біологічні активи	1110	607728	871538
Депозити перестраховання	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	72839	394278
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	14564	308519

З бюджетом	1135	9115	3174
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	30943	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	119279	96445
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	996	14149
Готівка	1166	156	766
Рахунки в банках	1167	78	13383
Витрати майбутніх періодів	1170	2364	5772
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	1707928	2503953
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	5369865	6378141

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2200	2200
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	0	-
Емісійний дохід	1411	0	-
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-400693	-740882
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	-398493	-738682
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	1464802	1684122
Інші довгострокові зобов'язання	1515	244140	244615
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	177303	174251
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	1886245	2102988

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	184462	256480
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	259477	553684
Товари, роботи, послуги	1615	80295	89083
Розрахунками з бюджетом	1620	5277	38876
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	4561	4917
Розрахунками з оплати праці	1630	16895	18127
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	59528	15765
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	860184	858516
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	32181	39170
Доходи майбутніх періодів	1665	13390	13832
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2365863	3125385
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	3882113	5013835
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	5369865	6378141

Фінансова звітність за 2022 рік

Підприємство	СП ТОВ "Нива Переяславщини"
Код ЄДРПОУ	25564175
Дата та час подачі звіту	2/21/2023 12:19
Керівник	Шакель Віталій
Головний бухгалтер	Лесь Василь Михайлович
Вид економічної діяльності	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур
Телефон	0456728192
КАТОТГГ	UA32040150010073174
Середня кількість працівників	1473

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2022 рік

Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3514390	2394251
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестраховання	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3410968	2425714
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	103422	-
Збиток	2095	-	31463
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	1379010	760363
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	1200853	705609
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	46504	46692
Витрати на збут	2150	58772	43123
Інші операційні витрати	2180	116285	72357
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0

Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	1260871	566728
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	5479	182308
Інші доходи	2240	-	0
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	232382	164959
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	1374157	0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	-	584077
Збиток	2295	340189	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	-	584077
Збиток	2355	340189	-

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	-340189	584077

Елементи операційних витрат

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	2491459	1656090
Витрати на оплату праці	2505	332468	287564
Відрахування на соціальні заходи	2510	73100	63113
Амортизація	2515	257334	224503
Інші операційні витрати	2520	478168	322399
Разом	2550	3632529	2553669

Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-

Продовження додатку Б.2

Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Фінансова звітність за 2022 рік

Підприємство	СП ТОВ "Нива Переяславщини"
Код ЄДРПОУ	25564175
Дата та час подачі звіту	2/21/2023 12:19
Керівник	Шакель Віталій
Головний бухгалтер	Лесь Василь Михайлович
Вид економічної діяльності	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
Телефон	0456728192
КАТОТГГ	UA32040150010073174
Середня кількість працівників	1473

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2022 рік

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3805403	2768136
Повернення податків і зборів	3005	-	0
У тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	694	2080
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	2080
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	0
Надходження від повернення авансів	3020	-	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	0
Надходження від операційної оренди	3040	11362	12190
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	5447	6083
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-2700009	-2078110
Праці	3105	-325088	-284139
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-71532	-62107
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-215370	-11788
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-	0
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-209717	-7338
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	-5653	-4450
Витрачання на оплату авансів	3135	-346	-1268
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	0
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-4132	-4211
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	0
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	0
Інші витрачання	3190	-22158	-9218

Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	484271	337648
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
Фінансових інвестицій	3200	-	0
Необоротних активів	3205	1657	8257
Відсотків	3215	-	0
Дивідендів	3220	30943	34141
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	189510	159870
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	11038	40247
Витрачання на придбання:			
Фінансових інвестицій	3255	-	0
Необоротних активів	3260	-309544	-555918
Виплати за деривативами	3270	-	0
Витрачання на надання позик	3275	-173004	-240742
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	0
Інші платежі	3290	-	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-249400	-554145
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	678130	1611983
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	3993	7566
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	0
Погашення позик	3350	-641409	-1191858
Сплату дивідендів	3355	-1668	-22232
Витрачання на сплату відсотків	3360	-233699	-161784
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-24318	-26123
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	0
Інші платежі	3390	-5619	-1080
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-224590	216472
Чистий рух грошових коштів за звітний період			
Залишок коштів на початок року	3405	996	1023
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	2872	-2
Залишок коштів на кінець року	3415	14149	996

Фінансова звітність за 2023 рік

Підприємство	СП ТОВ "Нива Переяславщини"
Код ЄДРПОУ	25564175
Дата та час подачі звіту	2/20/2024 13:06
Керівник	Шакель Віталій
Головний бухгалтер	Лесь Василь Михайлович
Вид економічної діяльності	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
Телефон	0456728192
КАТОТГГ	UA32040150010073174
Середня кількість працівників	1473

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2023 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	244	433
Первісна вартість	1001	2141	2432
Накопичена амортизація	1002	1897	1999
Незавершені капітальні інвестиції	1005	331151	199402
Основні засоби	1010	3023949	3181586
Первісна вартість	1011	4248479	4683062
Знос	1012	1224530	1501476
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	445344	368743
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	27065	24741
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	46435	68078
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	3874188	3842983
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	810078	958870
Виробничі запаси	1101	447651	401681
Незавершене виробництво	1102	47669	46746
Готова продукція	1103	302925	482586
Товари	1104	11833	27857
Поточні біологічні активи	1110	871538	949462
Депозити перестраховання	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	394278	345472
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			

За виданими авансами	1130	308519	121446
З бюджетом	1135	3174	492
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	746
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	96445	76597
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	14149	426728
Готівка	1166	766	1211
Рахунки в банках	1167	13383	424682
Витрати майбутніх періодів	1170	5772	16674
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	2503953	2896487
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	6378141	6739470

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2200	2200
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	0	-
Емісійний дохід	1411	0	-
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-740882	-303762
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	-738682	-301562
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	1684122	1132417
Інші довгострокові зобов'язання	1515	244615	245241
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	174251	159803
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-

Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	2102988	1537461
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	256480	60000
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	553684	486064
Товари, роботи, послуги	1615	89083	62437
Розрахунками з бюджетом	1620	38876	35210
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	4917	5766
Розрахунками з оплати праці	1630	18127	21323
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	15765	24074
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	858516	1495017
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	39170	51371
Доходи майбутніх періодів	1665	13832	14106
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3125385	3248203
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	5013835	5503571
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	6378141	6739470

Фінансова звітність за 2023 рік

Підприємство	СП ТОВ "Нива Переяславщини"
Код ЄДРПОУ	25564175
Дата та час подачі звіту	2/20/2024 13:06
Керівник	Шакель Віталій
Головний бухгалтер	Лесь Василь Михайлович
Вид економічної діяльності	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових
Телефон	0456728192
КАТОТГГ	UA32040150010073174
Середня кількість працівників	1473

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2023 рік

Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4531760	3514390
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестраховання	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4488872	3410968
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	42888	103422
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	1642320	1379010
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	1556587	1200853
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	65171	46504
Витрати на збут	2150	81168	58772
Інші операційні витрати	2180	93654	116285
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0

Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	1445215	1260871
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	19409	5479
Інші доходи	2240	-	0
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	400461	232382
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	-	1374157
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	1064163	-
Збиток	2295	-	340189
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	1064163	-
Збиток	2355	-	340189

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	1064163	-340189

Елементи операційних витрат			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	3292450	2491459
Витрати на оплату праці	2505	397442	332468
Відрахування на соціальні заходи	2510	85139	73100
Амортизація	2515	293264	257334
Інші операційні витрати	2520	660570	478168

Разом

Розрахунок показників прибутковості акцій			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-

Продовження додатку Б.5

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Фінансова звітність за 2023 рік

Підприємство	СП ТОВ "Нива Переяславщини"
Код ЄДРПОУ	25564175
Дата та час подачі звіту	2/20/2024 13:06
Керівник	Шакель Віталій
Головний бухгалтер	Лесь Василь Михайлович
Вид економічної діяльності	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
Телефон	0456728192
КАТОТГГ	UA32040150010073174
Середня кількість працівників	1473

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2023 рік

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	5491253	3805403
Повернення податків і зборів	3005	-	0
У тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	736	694
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	0
Надходження від повернення авансів	3020	-	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	0
Надходження від операційної оренди	3040	10500	11362
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	5910	5447
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-2897646	-2700009
Праці	3105	-383490	-325088
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-82531	-71532
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-356422	-215370
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-	0
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-350658	-209717
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	-5764	-5653
Витрачання на оплату авансів	3135	-767	-346
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	0
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-6684	-4132
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	0
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	0
Інші витрачання	3190	-30123	-22158

Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1750736	484271
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
Фінансових інвестицій	3200	11	0
Необоротних активів	3205	560	1657
Відсотків	3215	-	0
Дивідендів	3220	1047	30943
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	308718	189510
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	-	11038
Витрачання на придбання:			
Фінансових інвестицій	3255	-	0
Необоротних активів	3260	-286030	-309544
Виплати за деривативами	3270	-	0
Витрачання на надання позик	3275	-288395	-173004
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	0
Інші платежі	3290	-	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-264089	-249400
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	279353	678130
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	10681	3993
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	0
Погашення позик	3350	-1132821	-641409
Сплату дивідендів	3355	-112	-1668
Витрачання на сплату відсотків	3360	-202337	-233699
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-32286	-24318
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	0
Інші платежі	3390	-3833	-5619
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-1081355	-224590
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	405292	10281
Залишок коштів на початок року	3405	14149	996
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	7287	2872
Залишок коштів на кінець року	3415	426728	14149

Фінансова звітність за 2024 рік

Підприємство	СП ТОВ "Нива Переяславщини"
Код ЄДРПОУ	25564175
Дата та час подачі звіту	10/1/2025 14:30
Керівник	Шакель Віталій
Головний бухгалтер	Лесь Василь Михайлович
Вид економічної діяльності	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
Телефон	0456728192
КАТОТГГ	UA32040150010073174
Середня кількість працівників	1473

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2024 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	433	391
Первісна вартість	1001	2432	2529
Накопичена амортизація	1002	1999	2138
Незавершені капітальні інвестиції	1005	199402	252250
Основні засоби	1010	3181586	3149918
Первісна вартість	1011	4683062	4946781
Знос	1012	1501476	1796863
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	368743	313036
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	24741	24741
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	68078	86478
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	3842983	3826814
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	958870	1011961
Виробничі запаси	1101	401681	632425
Незавершене виробництво	1102	46746	40807
Готова продукція	1103	482586	332287
Товари	1104	27857	6442
Поточні біологічні активи	1110	949462	896839
Депозити перестраховування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	345472	403593
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	121446	87726

З бюджетом	1135	492	1031
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	746	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	76597	24252
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	426728	49199
Готівка	1166	1211	607
Рахунки в банках	1167	424682	48592
Витрати майбутніх періодів	1170	16674	10370
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	0	-
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	2896487	2484971
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	6739470	6311785

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2200	2200
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	0	-
Емісійний дохід	1411	0	-
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-303762	-864684
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	-301562	-862484
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	1132417	736705
Інші довгострокові зобов'язання	1515	245241	236639
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	159803	145700
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	1537461	1119044

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	60000	132667
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	486064	516817
Товари, роботи, послуги	1615	62437	177670
Розрахунками з бюджетом	1620	35210	12005
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	5766	7096
Розрахунками з оплати праці	1630	21323	25183
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	24074	2417
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1495017	1488145
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	51371	73844
Доходи майбутніх періодів	1665	14106	14104
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3248203	3605277
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	5503571	6055225
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	6739470	6311785

Фінансова звітність за 2024 рік

Підприємство	СП ТОВ "Нива Переяславщини"
Код ЄДРПОУ	25564175
Дата та час подачі звіту	10/1/2025 14:30
Керівник	Шакель Віталій
Головний бухгалтер	Лесь Василь Михайлович
Вид економічної діяльності	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових
Телефон	0456728192
КАТОТГГ	UA32040150010073174
Середня кількість працівників	1473

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2024 рік

Фінансові результати

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4271372	4531760
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестраховання	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4039573	4488872
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	231799	42888
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	1218915	1642320
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	468383	1556587
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	91567	65171
Витрати на збут	2150	103548	81168
Інші операційні витрати	2180	89418	93654
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0

Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	1166181	1445215
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	15930	19409
Інші доходи	2240	-	0
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	898261	400461
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	-	0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	283850	1064163
Збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	283850	1064163
Збиток	2355	-	-

Сукупний дохід

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	283850	1064163

Елементи операційних витрат			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	2674503	3292450
Витрати на оплату праці	2505	537631	397442
Відрахування на соціальні заходи	2510	107570	85139
Амортизація	2515	307628	293264
Інші операційні витрати	2520	696774	660570

Разом

Розрахунок показників прибутковості акцій			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-

Продовження додатку Б.8

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Фінансова звітність за 2024 рік

Підприємство	СП ТОВ "Нива Переяславщини"
Код ЄДРПОУ	25564175
Дата та час подачі звіту	10/1/2025 14:30
Керівник	Шакель Віталій
Головний бухгалтер	Лесь Василь Михайлович
Вид економічної діяльності	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
Телефон	0456728192
КАТОТГГ	UA32040150010073174
Середня кількість працівників	1473

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2024 рік

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	4932157	5491253
Повернення податків і зборів	3005	-	0
У тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	927	736
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	0
Надходження від повернення авансів	3020	14506	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	0
Надходження від операційної оренди	3040	13597	10500
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	7466	5910
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-3184568	-2897646
Праці	3105	-512522	-383490
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-103233	-82531
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-169568	-356422
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-	0
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-163462	-350658
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	-6106	-5764
Витрачання на оплату авансів	3135	-914	-767
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	0
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-7442	-6684
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	0
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	0
Інші витрачання	3190	-40047	-30123

Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	950359	1750736
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
Фінансових інвестицій	3200	-	11
Необоротних активів	3205	736	560
Відсотків	3215	-	0
Дивідендів	3220	58	1047
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	263826	308718
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	-	0
Витрачання на придбання:			
Фінансових інвестицій	3255	-	0
Необоротних активів	3260	-318516	-286030
Виплати за деривативами	3270	-	0
Витрачання на надання позик	3275	-250999	-288395
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	0
Інші платежі	3290	-	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-304895	-264089
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	688852	279353
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	11594	10681
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	0
Погашення позик	3350	-904650	-1132821
Сплату дивідендів	3355	-388720	-112
Витрачання на сплату відсотків	3360	-429176	-202337
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-29513	-32286
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	0
Інші платежі	3390	-183	-3833
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-1051796	-1081355
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-406332	405292
Залишок коштів на початок року	3405	426728	14149
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	28803	7287
Залишок коштів на кінець року	3415	49199	426728